СВАБОДА

№17 3 — 10 траўня 1994 г.

Кошт 100 рублёў

Захад адмаўляе ў крэдытах

Як стала вядома карэспандэнту СВАБОДЫ, урад Кебіча атрымаў ад пасольства Італіі ноту, у якой паведамляецца, што ўрад гэтае краіны прыняў рашэньне спыніць крэдытную лінію для Беларусі.

Трэба меркаваць, што італьянцы ня хочуць падтрымліваць недэмакратычны рэжым, які не праводзіць ніякіх рэформаў, а толькі затыкае заходнімі крэдытамі дзюркі дзяржаўнай эканомікі і частку грошай раскрадае.

Яшчэ раней у дачыненьні да Беларусі была прыпыненая праграма ТАЦІС, распрацаваная ЭС для посткамуністычных краінаў.

М.Г.

Будзем гандляваць з Малдоваю

5 траўня ў Малдову з двухдзённым візытам выпраўляюцца Мечыслаў Грыб, Вячаслаў Кебіч і Пятро Краўчанка.

Падчас візыту мяркуецца падпісаць двухбаковае гандлёва-эканамічнае пагадненьне. Мечыслаў Грыб пляную сустрэцца з прадстаўнікамі беларусаў, якіх у Малдове каля 20 тысяч.

І.С.

ГОД ЗАСНАВАНЬНЯ 1902
ВЫХОДЗІЦЬ З 1990

Галоўны рэдактар **Ігар ГЕРМЯНЧУК**

Заснавальнік **Павал ЖУК**

Выдавец **«Газэта СВАБОДА», Ltd.**

АДРАС РЭДАКЦЫІ:
220088, Менск, вул.Іванаўская, 56

Дазвольце праз Вашую газэту выказаць сардэчную ўдзячнасьць рэдакцыі СВАБОДЫ, усім спадарыням і спадарам, партыям, арганізацыям і калектывам, якія павіншавалі мяне з пяцідзесяцігодзьдзем. Зычу ўсім посьпехаў і плёну на карысьць нашай ахвярнай, дарагой Бацькаўшчыны — Беларусі!

Зянон ПАЗЬНЯК

Калі няма прафэсіяналізму, свабода не патрэбная

Паводле ААНаўскага календара ўчора быў Дзень свабоды друку. У нас яго таксама нібыта адзначалі. Пры гэтым, праўда, стараліся ня згадваць пра свабоду, бо ўсім зразумела, што яе ў нас як не было, так і няма. Ёсьць толькі прымітыўны друк, цалкам падкантрольны ўладам.

На эўрапейскім кантынэнце Беларусь застаецца адзінаю краінаю, дзе не забясьпечваецца свабода друку. Калі нядаўна ў Страсбург прыехала беларуская дэлегацыя на чале зь Мечыславам Грыбам, ёй у Эўрапарляманце пра гэта чарговы раз нагадалі: што вы сабе думаеце, хлопцы! А хлопцы пацiснулі плячыма, прыехалі дахаты і давай яшчэ больш закручваць гайкі (спрабуюць, напрыклад, пазбавіць нашу газэту памяшканьня). Між тым, пакуль у Беларусі ня будзе свабоднай прэсы, нас не дапусьцяць у эўрапейскае супольніцтва, у прыватнасьці, у Раду Эўропы, куды гэтак намагаецца ўлезьці цяперашні рэжым. Бо прызнаньне краіны дэмакратычнаю — гэта крэдыты, інвэстыцыі і г.д.

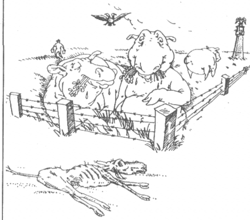
Самае цікавае, што і самі журналісты ня надта імкнуцца вырвацца з-пад дзяржаўнага крыла на свабоду. Пад урадавай апекай больш надзейна — грошы на зарплату ў бюджэце заўсёды знойдуцца, а самастойнае плаваньне такой гарантыі не дае.

У нядаўнім «Слове да чытача», якое апублікавалі чатыры дзяржаўныя газэты з прычыны іхнага нявыхаду, рэдактары гэтых выданьняў скардзяцца, што няма грошай выпускаць газэты, бо «сродкаў ад падпіскі хапіла на лічаныя дні». Дарагія калегі, а пра што вы думалі, калі вызначалі кошт падпіскі? Вы самі паставілі сымбалічную цану, а цяпер скардзіцеся.

Наколькі мне вядома, на наступны квартал вы таксама абвесьцілі мізэрны кошт падпіскі. А чаму б не паставіць больш-менш рэальную цану? Але вы разумееце, што даражэй можна прадаць толькі добры тавар. А за такія газэты людзі згодзяцца плаціць роўна гэтулькі, колькі яны каштуюць. Паставіце больш — ня купяць. У выніку — страціце наклад, а разам зь імі і рэклямадаўцаў.

Каб выпускаць газэту, якую купяць, трэба дзьве рэчы: свабода і прафэсіяналізм. Калі ж ёсьць праблемы з прафэсіяналізмам, то бессэнсоўна дамагацца і свабоды, бо тады — верная сьмерць, можна застацца без кавалка хлеба. Таму зразумела, што з Саўмінам больш надзейна: ён дае грошы і патрабуе толькі аднаго — «трымаць лінію». Трымайце, хлопцы!

Пятро ПАНКРАТОВІЧ

Свабода, свабода... Нас і тут някепска кормяць!
Малюнак Сяргея Харэўскага

Рукі і вочы.
Мітрапаліт Філарэт і прэм'ер-міністар В.Кебіч.
(Фотарэпартаж пра велікодныя набажэнствы ў Менскім Сьвята-Духавым саборы гл. на с. 2)

«Ходют тут всякие...»

Каб пастаяць перад Крамлём на каленях, цяпер трэба будзе прасіць дазвол

Падобна на тое, што паездкі Вячаслава Кебіча і ягоных чыноўнікаў у Маскву гэтак устылі расейскім уладам, што тыя вырашылі ўвесьці абмежаваньні.

Міністэрства замежных справаў Беларусі атрымала ноту з расейскага МЗС, у якой гаворыцца, што «ўрад Расейскай Фэдэрацыі прыняў рашэньне надалей прытрымлівацца агульнапрынятай міжнароднай практыкі, згодна якой афіцыйныя і працоўныя візыты кіраўнікоў урадаў і іншых прадстаўнікоў органаў выканаўчай улады дзяржаваў СНД, як і іншых замежных дзяржаваў, падлягаюць папярэдняму ўзгадненьню па дыпляматычных каналах. Не абмеркаваныя папярэдне паездкі ў Расею кіраўнікоў органаў выканаўчай улады замежных дзяржаваў будуць разглядацца расейскім бокам як прыватныя візыты».

Зрэшты, гэтыя пратакольныя абмежаваньні мала датычаць Вячаслава Францавіча, бо пасьля паразы на прэзыдэнцкіх выбарах яму наўрад ці ўдасца выехаць куды-небудзь нават у прыватным парадку.

Іван СІДАР

Уладзімер Ягораў паставіў на Шушкевіча

Эдуард Шыркоўскі пакуль па-за палітыкай

Былы міністар унутраных справаў Уладзімер Ягораў, адмовіўшыся ад прапанаванай Кебічам пасады пасла Беларусі ў Баўгарыі, далучыўся да каманды Станіслава Шушкевіча і будзе дапамагаць экс-сьпікеру змагацца за прэзыдэнцкае крэсла.

Другі апальны генэрал — былы шэф КДБ Эдуард Шыркоўскі — пакуль не сьпяшаецца зрабіць выбар. Рашэньне сп. Ягорава зьвязаць свой палітычны лёс з былым Старшынём Вярхоўнага Савету сп. Шыркоўскі ўспрыняў са зьдзіўленьнем: «Пасьля таго, як абышоўся з намі Шушкевіч, я не разумею, як ён (Ягораў) там апынуўся».

Шыркоўскі сказаў, што не зьбіраецца далучацца да каманды Шушкевіча, матывуючы гэта наступным чынам: «Я занадта добра яго (Шушкевіча) ведаю. Я, уласна, і паляцеў з пасады з-за таго, што далучыўся да яго. А зьняты быў, між іншым, фактычна на прапанову Шушкевіча. Ён ніколі ня быў шчыры зь людзьмі. Думаю, да прэзыдэнта яму вельмі далёка. А калі ён і стане прэзыдэнтам, то ўсё вернецца на кругі своя».

СІМ

Дубко агітуе за сябе каўбасой і віном

Калгас «Прагрэс» пабудаваў у Горадні двухпавярховы магазін. На 30 красавіка быў скліканы сход навакольных жыхароў — нібыта з мэтаю вывучыць пакупніцкі попыт. Прычым у аб'яўцы было пазначана, што пры сабе пажадана мець пашпарт.

У прызначаны час каля магазіна скупілася каля 100 чалавек, пераважна пэнсіянэры. Кіраўнік гандлю калгасу «Прагрэс» сп. Блат спачатку цягнуў час, апавядаючы, якая бульба будзе прадавацца, колькі гатункаў каўбасы і г.д., ажно нарэшце раскрыў карты. Ён заклікаў усіх прысутных паставіць подпісы за вылучэньне на прэзыдэнцкую пасаду старшыні калгасу «Прагрэс» сп. Дубко. Потым пачаў расхвальваць свайго начальніка, гаворачы, што ён добры гаспадар, не ганарлівы, любіць размаўляць з народам. Усяго гэтага, маўляў, бракуе цяперашнім кіраўнікам. Казаў таксама, што Дубко ці ня ўсё жыцьцё быў дэпутатам і сам Гарбачоў хацеў узяць яго да сябе міністрам. Люд слухаў без асаблівага энтузіязму, пачаў цікавіцца, ці не камуніст Дубко і ці будуць прадаваць сёньня танную каўбасу.

Дакладна аб 11-й гадзіне адчынілася крама і ўсе памкнулі ўсярэдзіну, адкак тамака было цалкам пуста. Адна бабулька хацела пашукаць каўбасы на другім паверсе, але ўпала зь лесьвіцы. Мужыкі хадзілі й мацюкаліся, а сп. Блат уносіў у сьпіс ахвотных падтрымаць Дубко. Гэткіх знайшлося крыху больш за 30 чалавек.

Тым часам прыехала аўталаўка. Каля яе сабраўся натоўп і пакорліва чакаў, пакуль прадавачка выпіша на паперцы цэны. Нарэшце, дзьверы аўталаўкі расчыніліся, і прысутныя з расчараваньнем убачылі ў куце некалькі скрынак. Сп. Дубко прыслаў на продаж два гатункі каўбасы й курэй. Але ўсё гэта ёсьць у іншых крамах. Былі яшчэ курыныя шыйкі ды вантробы, а таксама таннае — усяго па 4 тысячы за бутэльку — віно. Дарэчы, падчас экскурсіі будучых пакупнікоў з магазіна нехта скраў невялікую дэкаратыўную кратку. Загадчыца бедавала: «Хіба тут упільнуеш!»

Сяргей МАКСІМОВІЧ

Грамада зьвяртаецца ў ААН

Дэпутацкая фракцыя Беларускай сацыял-дэмакратычнай Грамады зьвярнулася з заявай да Пастаяннага Прадстаўніка ААН Мэцью Каханэ.

У заяве, у прыватнасьці, гаворыцца, што падпісаная Дамова аб аб'яднаньні грашовых сыстэмаў РБ і РФ супярэчыць Канстытуцыі Беларусі. Артыкул 8 не дапускае заключэньня міжнародных пагадненьняў, якія пярэчаць Канстытуцыі. «Гэта робіць праблематычным выкананьне беларускім бокам міжнародных дамоваў і пагадненьняў, у тым ліку па пытаньнях разззбраеньня і нэўтралітэту. Мы спадзяемся, што ААН, адной з краінаў-заснавальніцаў якой зьяўляецца Беларусь, зразумее ўсю небясьпеку такога разьвіцьця падзеяў у Беларусі. Мы ўпэўнены, што міжнародная супольнасьць не зацікаўленая ў дэстабілізацыі становішча і захаваньні расейскай ядзернай зброі ў цэнтры Эўропы, і разьлічваем, што ААН дасьць міжнародна-прaўную ацэнку вышэйзгаданай дамове і накіруе назіральнікаў на час правядзеньня выбараў Прэзыдэнта Рэспублікі Беларусь», — гаворыцца ў заяве. Аналягічная заява накіраваная сьпікерам Фэдэральнага Сходу і Дзяржаўнай Думы РФ Уладзімеру Шумейку і Івану Рыбкіну.

СІМ

Заганяюць у падпольле

Віцебскія ўлады адмовіліся перарэгістраваць гарадзкі Клюб за дэмакратычныя выбары.

Ён арганізаваўся ў Віцебску яшчэ ў 1990 г. і аб'яднoўвае сяброў розных дэмакратычных партыяў. Улады адмаўляюць у перарэгістрацыі на той падставе, што ў праграме дзейнасьці Клюбу ёсьць пункт: «Зьнішчэньне злачыннай савецкай улады заканадаўчым шляхам». Чыноўнікі сьцьвярджаюць, што такія мэты можа ставіць перад сабою партыя, а ня Клюб.

Актывісты Клюбу падалі пратэст у суд, які будзе разглядаць справу 13 траўня.

Тым часам, мясцовая дэмакратычная газэта «Выбар» ня можа выходзіць цяпер легальна, бо ейным заснавальнікам і выдаўцом быў менавіта Клюб за дэмакратычныя выбары. Такім чынам, улады спрабуюць прыкрыць адразу дзьве структуры.

Уладзімер ПЛЕШЧАНКА

Важнае заданьне для паштальёна

Вячаслаў Кебіч павінен быць удзячны паштальёну Ніне Анісковіч — яна сабрала ў ягоную падтрымку ўжо 32 подпісы.

45-гадовую Ніну Анісковіч ныдаўна «скарацілі» з праектнага інстытуту, і цяпер яна працуе на прадпрыемстве па дастаўцы пэнсіяў у Цэнтральным раёне Менска. Карэспандэнту СВАБОДЫ яна сказала, што «палітыкай не цікавіцца» і ў ініцыятыўную групу В.Кебіча не ўваходзіць, аднак подпісы за ягонае вылучэньне кандыдатам у прэзыдэнты зьбірае. Падпісныя лісты ёй выдала начальніца ейнае канторы Алена Пугач. Зь імі Ніна Анісковіч і пайшла па кватэрах сваіх пэнсіянэраў.

— Ці ахвотна падпісваліся пэнсіянэры за Кебіча?

— А чаму б ім не падпісацца — яны задаволеныя, пэнсію ж атрымліваюць.

— Колькі?

— Як хто, а ў сярэднім — пад дзьвесьце тысячаў.

— Але ж гэта мала.

— Вядома ж, мала. А што зробіш?! Я таксама зарабляю ўсяго дзьвесьце тысячаў.

— Вы спадзеецеся, што пасьля таго як Кебіч стане прэзыдэнтам, вы будзеце зарабляць больш?

— Я ўжо ні на што не спадзяюся...

Здаецца, Ніна Анісковіч думае толькі пра тое, каб не страціць і гэтае мейсца працы. Вячаслаў Кебіч выдатна скарыстоўвае сытуацыю.

Мікола ГРЫНЯВІЦКІ

Збор подпісаў каля Леніна

29 красавіка гарадзенскія пэнсіянэры зьбіралі подпісы за Лукашэнку каля помніка Леніну.

Гараджане падпісваліся не сьпяшаліся, адно дзіваваліся, што можа быць паміж імі (Леніным і Лукашэнкам) супольнага. Гарадзенцы лічаць, што баявому характару Лукашэнкі болей адлавядаў бы бюст Чапаева альбо танк Т-34 на п'едэстале. Наступным разам ініцыятыўнай групе Лукашэнкі варта будзе зьбіраць подпісы менавіта там.

С.М.

Як падпісалі студэнтаў

На электратэхнічным факультэце ўнівэрсытэту ў Гомлі зборам подпісаў у падтрымку Кебіча займаліся дэкан Ул. Фамічоў і ягоны намесьнік В.Бурчанкоў.

27 красавіка яны пайшлі па групах і бесцырымонна загадалі, каб заўтра ўсе студэнты прынесьлі пашпарты, а хто не прынясе — хай потым не наракаюць. Наступным днём сабралі дакуманты і запоўнілі падпісныя лісты.

І.Б.

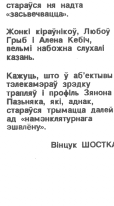
Палітычная эліта адзначае Вялікдзень

1 траўня на велікодную імшу ў менскі праваслаўны Сьвята-Духаў сабор прыбылі найвышэйшыя кіраўнікі дзяржавы й кандыдаты ў прэзыдэнты. Гэта быў відавочны папулісцкі крок, мэта якога — падвысіць свой прэстыж у вачах праваслаўнага насельніцтва напярэдадні выбараў.

Як заўсёды, у цэнтры ўвагі «беларускай» тэлевізіі, што перадавала заліс набажэнства у панядзелак, быў наш любімы Вячаслаў Францавіч. На здымку мы бачым, як павінен сябе паводзіць з праваслаўнымі іерархамі кожны прыстойны каталік.

Шэф КДБ Генадзь Лавіцкі

Экс-сьпікер Станіслаў Шушкевіч трымаўся з уладыкам больш годна, паціснуўшы яму, як даўняму прыяцелю, руку.

Старшыня КДБ Генадзь Лавіцкі, мусіць, па старой чэкісцкай звычцы стараўся ня надта «засьвечвацца».

Жонкі кіраўнікоў, Любоў Грыб і Алена Кебіч, вельмі набожна слухалі казань.

Кажуць, што ў аб'ектывы тэлекамэраў зрэдку трапляў і профіль Зянона Пазьняка, які, аднак, стараўся трымацца далей ад «намэнклятурнага эшалёну».

Вінцук ШОСТКА

Любоў Грыб (зьлева) і Алена Кебіч

Станіслаў Шушкевіч з жонкай Ірынай

Сёньня

Сяргей ДУБАВЕЦ

Штрэйк-брэхерскі страх

Можа быць і такі погляд на сытуацыю: беларускі народ — найбольш запалоханы з усіх савецкіх народаў — на руінах імпэрыі паводзіць сябе як народ-штрэйкбрэхер. Апошні раз гэтае слова я пачуў ад паспалітай вясковай цёткі на мяжы Маладэчанскага і Смаргонскага раёнаў.

Цётка скардзілася на старшыню-самадура. Даволі малады яшчэ дзяцюк, сын дырэктара цагельнага заводу, які носіць толькі белыя шкарпэткі, лётае па новым «фордзе» і будуе сабе за калгасныя грошы дзьве дачы, для вясковага люду мае толькі адно слова — «вон!». Самыя занятыя спэцыялісты і змучаныя працай мэханізатары маюць у яго па 8—10 даляраў у месяц. «Раней, — казала цётка, — хоць партыі баяліся. Неяк Малафееў тут на вярталёце сядаў, дык толькі пабачыў гэтыя хлявы, адразу ранейшага старшыню-самадура скінуў».

Паставілі гэтага, таксама самадура.

Я кажу: «Няўжо яму ніхто не запярэчыць?». А цётка пра гэта: «Усіх, хто пярэчыў, ён ужо выжыў». «Ну ёсьць жа, — кажу, — сельскі сход, які старшыню выбірае...» Вось тут цётка і сказала тое слова, маўляў, у калгасе хапае штрэйкбрэхераў, гэта значыць людзей, застрашаных да сьмерці.

Доўга мы гаварылі — і зь цёткай, і з паляводамі, і з брыгадзірам, з вэтэрынарам, з мэханізатарамі... Сытуацыя сялянства ўсё больш нагадвае знаёмую зь літаратуры сытуацыю сярэдзіны мінулага стагодзьдзя. Каму пры гэткай «дэмакратыі» ды «незалежнасьці» сапраўды жывецца горш, чым пры нядаўнім сацыялізьме, дык гэта вяскоўцам. Яны ўсё больш ператвараюцца ў зьняважаных жабракоў пад гэтымі панамі старшынямі, якія так падобныя да колішніх расейскіх паноў, што прызначаліся акупацыйнымі ўладамі на акупаваныя землі...

Словам, безвыходнасьць поўная. Але мусіў я нешта тым людзям і сабе самому сказаць і параіць. І я параіў — чыніць адвечна сялянскі супраціў адвечнаму панскаму самадурству: паліць старшынёвы сядзібы, ягоную ўправу і ягоныя «форды». Інакш пераадолець штрэйкбрэхерскі страх немагчыма, а дзяржаву, баюся, яшчэ доўга будуць задавальняць і калгасы, і гэткія старшыні. Яна, дзяржава, яшчэ доўга ня будзе праўнай. Гэта значыць, што адстойваць свае правы праўнымі мэтадамі ў ёй немагчыма. Пакуль там наверсе палітыкуюць, тут самыя жывыя і здольныя людзі вёскі і нацыі — маладыя спэцыялісты, прагныя да зямлі і да посьпеху, — ператвараюцца пад гэтымі самадурамі ў псыхічна паняволеных бязвольных пакутнікаў.

А галоўнае, чаго я баюся, — што гэтак жа мусіць пераадольваць свой страх ня толькі штрэйкбрэхер-калгасьнік, але і ўвесь наш штрэйкбрэхер-народ, найбольш запалоханы з усіх колішніх савецкіх народаў.

500 даляраў за Адама Міцкевіча

СВАБОДА ўжо паведамляла, што перад сядзібаю Саюзу палякаў у Горадні будзе пастаўлены помнік Адаму Міцкевічу.

1-га траўня абвешчаны адкрыты конкурс, які працягнецца 5 месяцаў. Удзельнічаць у ім будуць таксама скульптары з Польшчы. Аўтара лепшага праекту чакае ўзнагарода ў 500 даляраў.

В.В.

Капцы Сувораву?

Гарадзенская абласная Рада ТБМ абмеркавала пытаньне аб ушанаваньні памяці пацтанцаў 1794 г.

Вырашана заняцца тлумачэньнем насельніцтву вобласьці сапраўднай сутнасьці антыбеларускай дзейнасьці фэльдмаршала Суворава. Мясцовыя суполкі ТБМ зьвернуцца ў гарадзкія й раённыя тапанімічныя камісіі з патрабаваньнем замяніць назовы зь ягоным прозьвішчам.

С.М.

Турэцкія сьцены заплакалі

З 18-ці дамоў, якія пабудавала турэцкая фірма «Энка» ў Слоніме, у дванаццаці шматпавярховіках апошнім часам зьявілася вільгаць у кватэрах.

Каб зьліквідаваць недахопы, «Энка» згадзілася прадоўжыць гарантыйныя тэрміны яшчэ на паўгода.

Віктар ВАЛАДАШЧУК

На аднаго „Бальшавіка" паменела

Калгас „Бальшавік" Чэрвеньскага раёну рашэньнем сходу яго працаўнікоў зьмяніў назву. Цяпер гэта — аграпрамысловае аб'яднаньне „Чэрвеньскае".

В.М.

Дысэртацыі па-ранейшаму трэба вазіць на «экспэртызу» ў Маскву

Беларускія навукоўцы з кожным месяцам усё вастрэй адчуваюць няўзручнасьці, якія прыносіць адсутнасьць у Беларусі інстытуцыяў сувэрэннай дзяржавы альбо толькі дэкаратыўнае іх афармленьне.

Абаранўшы свае дысэртацыі, новыя кандыдаты навук, ведаючы, што пры Саўміне Беларусі існуе свая Вышэйшая атэстацыйная камісія, носяць туды дакуманты на зацьверджаньне. А ў БелВАКу ім кажуць: «Мы сапраўды існуем ужо два гады. Аднак пакуль не гатовыя ўзяць вашыя паперы. Адсылайце іх у Маскву, у расейскі ВАК».

У Маскве адказваюць, што згодныя прыняць дакуманты на зацьверджаньне, але вось толькі заплаціце 150 тыс. расейскіх рублёў (фактычна — мільён беларускіх). Акрамя таго, навукоўцы, якія напісалі дысэртацыі па-беларуску, мусяць ліхаманкава перакладаць хаця б аўтарэфэраты сваіх працаў на расейскую мову, друкаваць іх, што вядзе яшчэ да большых выдаткаў часу й фінансаў. Такім чынам, «экспэртызу» беларускіх дысэртацыяў па-ранейшаму робяць маскоўскія чыноўнікі, якія маюць магчымасьць заблякаваць невыгодныя з гледзішча Расеі працы беларускіх навукоўцаў, асабліва ў галіне гуманістыкі. Між тым БелВАК афіцыйна існуе, мае зацьверджаныя штаты, чыноўнікі атрымліваюць неблагія аклады... Дарэчы, намесьнікам старшыні ВАК да абраньня ў Канстытуцыйны суд працаваў дэпутат Ціхіня.

Уся гэтая «гісторыя» мае яшчэ адзін аспэкт: сама сыстэма ВАКаў, захаваная ў Беларусі, дасталася ў спадчыну ад таталітарных часоў. У краінах зь лібэральнымі рэжымамі падобныя ўстановы займаюцца толькі рэгістрацыяй і захаваньнем абароненых дысэртацыяў, а галоўнаю ёсьць пастанова Дактарскай рады, якая і надае навуковую годнасьць. Савецкія ж ВАКі мелі і маюць права апошняй інстанцыі, у стане адхіліць любую абароненую дысэртацыю. Гэта інструмэнт кантролю ўраду таталітарнай дзяржавы над навуковаю грамадзкасьцю. Падобная сыстэма на постсавецкай прасторы захавалася толькі ў Расеі, Кіргізіі ды Беларусі.

Ян ГРЭЧЫЦ

У БелВАК завіталі высокія госьці: Старшыня Саўміна Вячаслаў Кебіч са сваім намесьнікам Міхаілам Дзямчуком.

Віцебскія міліцыянты п'юць за здароўе камэрсантаў

Другі месяц не сьціхае скандал вакол віцебскага аддзелу па барацьбе з арганізаванай злачыннасьцю, супрацоўнікі якога прыхавалі 157 скрынак падробнага каньяку, сканфіскаванага ў канцы мінулага году ў прыежджых камэрсантаў.

У дачыненьні да аднаго зь міліцыянтаў (маёра Бакевіча) пракуратура Віцебскай вобласьці ўзбудзіла крымінальную справу за службовы падлог. Астатнія аматары каньяку, у тым ліку і сам начальнік аддзелу палкоўнік Казлоў, у гаражы і на дачы якога было выяўлена каля 150 літраў сканфіскаванага сурагату, здаецца, выйшлі сухімі з вады. Больш за тое, сп. Казлоў спрабуе цяпер даказаць, што нібыта зусім ня меў дачыненьня да «каньячнай» гісторыі. Аднак ягоныя тлумачэньні не пераканалі супрацоўнікаў інспэкцыі па кадрах МУС. Начальнік гэтай службы падпалкоўнік Мядзьведзеў падчас тэлефоннай размовы з карэспандэнтам СІМ заявіў, што міністар унутраных справаў даўно б звольніў палкоўніка Казлова з МУС, калі б на тое была згода сэсіі Віцебскага аблсавету, дэпутатам якога зьяўляецца палкоўнік Казлоў.

СІМ

Стымул для старшыняў

Гарадзенскі аблвыканкам вызначыў дадатковыя захады для матар'яльнага заахвочваньня аграрнікаў за выкананьне ў 1994 г. аб'ёмаў рэалізацыі збожжа.

Напрыклад, старшыня райвыканкаму і старшыня калгасу за добрыя вытворчыя паказьнікі могуць разьлічваць на грашовую прэмію ў памеры 10 мінімальных зарплатаў.

Уладзімер ЯНЧУК

Несуцешная статыстыка

Паводле зьвестак Слонімскай пракуратуры, летась у горадзе й раёне загінула 82 чалавекі. 25 зь іх скончылі жыцьцё самагубствам.

Большасьць разьвіталася з жыцьцём у працаздольным узросьце. Самая распаўсюджаная прычына самагубства — п'янства.

Віктар ВАЛАДАШЧУК

Камісары шануюць царкву

Навагрудзкі ваенкамат жвава рэагуе на павевы часу.

2 траўня ў Мікалаеўскай царкве сабралі каля 50 прызыўнікоў, якіх бацюшка прычасьціў і блаславіў на «службу ратную».

С.С.

Гарым, Раман!

Сярод белага дня ў старшыні бюджэтна-фінансавай камісіі ВС Рамана Ўнучкі згарэла лецішча ў Навагрудзкім раёне.

Ад драўлянага дому засталіся толькі галавешкі. Згарэў таксама суседні дом, які належыць сыну старшыні калгасу «Камінтэрн» Сьветазара Грэйбы.

Але абодва пагарэльцы, здаецца, ня дужа бядуюць. Што да Рамана Ўнучкі, дык ён, былы першы сакратар гаркаму, зусім не зьбіраецца вяртацца ў Навагрудак. Раман Іосіфавіч за чатыры гады дэпутацтва абжыўся ў Менску. Ён кіруе тут ня толькі парляманцкай фінансавай камісіяй, але пасьпеў падрыхтаваць сабе запасную пляцоўку — пасаду старшыні камэрцыйнага банку.

Сяргей СТУЖКА

На здымку: Раман Унучка.

Адам Глёбус

ІДЭАЛЬНЫ ПРЭЗЫДЭНТ

Развагі пра кандыдатаў

Ня ўсе тыя, хто змагаюцца за незалежную Беларусь, пойдуць галасаваць за Прэзыдэнта, і ў гэтым акцэ будзе добрая доля здаровага рацыяналізму. Каго б з кандыдатаў ні абралі, усё адно радыкальных зьменаў ня будзе. Сярод прэтэндэнтаў няма ідэальнага. Калі параўнаць выбары з каханьнем, то можна ўбачыць і нестандартны вынік. Калі хлопец доўга ня бачыць сваю каханую дзяўчыну, дык ва ўяўленьнях яна можа зрабіцца значна лепшая, чым у жыцьці. І пры сустрэчы ягоную шчырую й спакутаваную душу агорне расчараваньне. Тое ж і з прэзыдэнтам — большасьць чакае нейкага ідэальнага, які прыйдзе, недзе ўсіх нас павядзе, і мы, беларусы, ужо бяз братняе Русі ўзаб'емся на лепшую долю, свабоду дый волю. У каго я ні пытаўся: «Які павінен быць першы беларускі Прэзыдэнт?» — усе аднагалосна сьцьвярджалі: прыгожы. А тут настала 25 красавіка 1994 году, і надышоў час сыходзіць з аблокаў на добра забруджаную зямлю і выбіраць, за каго падпісацца. Як той казаў: пара, мой брат, пара... І вось яны, не ідэальныя, а рэальныя: Пазьняк, Шушкевіч, Кебіч, Карпенка, Лукашэнка ды Новікаў.

На маю думку, горш за ўсіх выйшлі на выбары камуністы. Яны паставілі на нікому не вядомага Новікава. Ну хто ведае Новікава? Лепш бы яны вылучылі гітарыста з ансамблю «Верасы» Старыкава, таго й то больш ведаюць. А калі кандыдата ня ведаеш, дык нават параўноўваць зь ідэалам няма як.

Што да Лукашэнкі, дык з маім эталёнам ён і блізка не хадзіў. Ён выйшаў з пакаленьня, якое было трапна ахрышчана «камсамольскім дэкадансам». Менавіта яно рабіла й не зрабіла апошні савецкі путч. Гэта людзі, народжаныя быць «другімі», «другасортнымі». Як камсамол ляжаў пад партыяй, так і гэтае пакаленьне ляжыць пад старэйшымі. Змаганьне Лукашэнкі з мафіяй нагадвала нарыхтоўку воўны са сьвіней — віску многа, а шчэці нуль. Каб Масква прызначала на Беларусь генэрал-губэрнатара, тут бы ён, можа, і спатрэбіўся, а ў прэзыдэнты ён слабы прэтэндэнт.

Як я не люблю розныя рыфмы й рыфмачкі, а рыфма Лукашэнка—Карпенка нават пры першым вымаўленьні не эталён, як Пінск-Дзьвінск. Але справа ня ў рыфме, справа ў сьветаразуменьні Карпенкі. Каб навесьці ў дзяржаве парадак, мала мысьліць маштабамі аднаго мястэчка. Вядома, можна падняць мястэчка да ўзроўню космасу, як той Шагал, але можна й космас апусьціць да местачковага разуменьня. Другое больш распаўсюджана.

Мне, калі шчыра, вельмі шкада людзей, якія побач зь ідэалам паставілі постаць Шушкевіча. Ён, відавочна, палітык зь мінулага. Шушкевіч меў вялікі шанец стаць Прэзыдэнтам, але ўпусьціў момант. А я, як і народ, не люблю людзей, якія маглі нешта добрае зрабіць, а не зрабілі.

Найбліжэйшы да майго ідэалу — лідар БНФ Пазьняк. Калі гаворыш пра Пазьняка як лідара, дык ня робіш нацяжкі. Ёсьць і ў яго неадпаведнасьці з маім уяўленьнем пра прэзыдэнта Рэспублікі Беларусі. Пазьняк, на маю думку, занадта ідэаліст, ён занадта тэатральны й літаратурны. Зрэшты, беларусы — нацыя паэтаў. Толькі каб стаць дзяржаўным мужам, варта арыентавацца на Коласа, Гаруна, Багушэвіча, а не на іншых зь пяці вялікіх нашых песьняроў — Купалу й Багдановіча. Але ідэал ёсьць ідэал, а жыцьцё не гарманічнае, на жаль. І галасаваць я буду і заклікаю ўсіх аддаць свае галасы за Пазьняка.

Апошняя постаць у шэрагу названых вышэй — Кебіч. Ён, як і Карпенка, мае пэўныя абмежаваньні, калі разважае аб дзяржаўнасьці. Такія, звыклыя да вытворчасьці, людзі пераносяць законы пабудовы заводу на законы будаўніцтва дзяржаўнасьці. Як кожны вытворца, Кебіч чалавек сур'ёзны, таму можа так здарыцца, што ў яго хопіць сілы стаць прэзыдэнтам Р.Б. Толькі пасьля выбараў сілы Кебіча хутка скончацца — узрост ёсьць узрост.

Вось і ўсё пра кандыдатаў. Толькі будуць 1999 і 2004 гады ў *маім* палітычным жыцьці. І я спадзяюся...

Ці не пара і генэралу прызнаць сваю віну за тую вайну і... панесьці адказнасьць?

Беларускія хлопцы загінулі ці атрымалі калецтвы ў аўганскай вайне, асьлепленыя злачыннаю хлусьнёй. Каб іншыя зразумелі сэнс тых зьяваў і паслалі вечны праклён тым, хто сьвядома ўкараняў і абгрунтоўваў хлусьню. А таксама тым, хто апраўдвае той разбой цяпер.

Гэтая думка ўзьнікла ў мяне, калі я прачытаў інтэрвію генэрала Чаргінца «Последний окоп солдата» (*«Рэспубліка», 19.04.1994 г.*). Там сярод «незаживших ран войны» «самой кровоточащей» названы Аўганістан, як «непроходящая боль». Чаму ж той боль так доўга не праходзіць, якія сучасныя хваробы падтрымліваюць яго? Вядома, маецца на ўвазе боль грамадзкі, а не асабістыя пакуты.

Асноўныя з гэтых хваробаў: хлусьня вакол той вайны, якая жыве і цяпер; спэкуляцыя тых, хто ствараў, укараняў ці апяваў хлусьню, нават на пачуцьцях бацькоў, сыны якіх загінулі ў злачыннай аўганскай авантуры; убіваньне ў сьвядомасьць удзельнікаў аўганскай вайны пачуцьця выканаўцаў высокай місіі «воіна-інтэрнацыяналіста», за што грамадзтва быццам бы засталося перад імі ў неаплатным даўгу назаўжды.

Прааналізуем сучасны стан гэтых хваробаў. Існаваньне першай і другой яскрава пацьвярджае абноўлены подпіс пад бюстам Іщанкі Сяргея Ўсевaладавіча ў галоўным корпусе Менскага пэдагагічнага інстытуту, прылюдна зьвернуты да ягоных бацькоў й маці. Вось фрагмэнт адтуль. *«Уважаемые Всеволод Всеволодович и Надежда Николаевна. С чувством большого горя и скорби сообщаем о гибели Вашего сына Ищенко Сергея Всеволодовича 05.06.1985 года. (...) Сергей всегда показывал образец преданности делу КПСС и социалистической Родине. (...) 5 июня 1985 года находился на посту по уничтожению бандформирований мятежников»* і загінуў... *«от взрыва мины»*. *«За проявленное мужество и отвагу при выполнении боевого задания Сергей представлен к Государственной награде»*. Пад пасланьнем — подпісы в.а. камандзера вайсковага злучэньня пп 83506 маёра Міхайлава і ягонага намесьніка па палітычнай частцы маёра Ялецкага.

Цяжка сказаць, ці разумелі гэтыя два маёры сутнасьць хлусьні, пад якой падпісаліся: пра адданасьць Сяргея справе КПСС, пра «бандформирования», пра мужную гібель ад выбуху міны. Невядома таксама, паехалі яны на аўганскую вайну пад прымусам ці дабрахвотна, дзеля вайсковай кар'еры. Аднак сама сабою напрошваецца высноваё што кіраўніцтва Менскага пэдагагічнага інстытуту, які цяпер зьмяніў шыльду на ўнівэрсытэт, дабрахвотна й сьвядома трымае на адным з самых бачных мейсцаў хлусьню. І хоча яно ці ня хоча, але тым самым навязвае свой «пролетарский интернационализм» будучым настаўнікам моладзі. А вось гэта, прабачце, патыхае духоўным злачынствам.

Адзначанае — не выпадковасьць. Падобнае ў форме алілуйшчыны мы чулі і раней, калі 40-я армія раталася «победоносными» ўцёкамі з Аўганістану («Опаленные Кандагаром» — *«Правда», 10.08.1988 г.*, «Через горы и пустыню» — *«Правда», 12.08.1988г.* і інш.). З тым жа ўсхваленьнем падавалася яно ўжо пасьля афіцыйна-ўрадавага прызнаньня той вайны «памылкаю» («Жить открыто и честно» — *«Народная газета», 12.01.1991 г.*; «Делаю то, что в силах измерить» — *«Советская Белоруссия», 30.04.1991 г.*; «И в аду оставаться человеком» — *«Вечерний Минск», 13.05.1991 г.*; «Не играйте на страданиях» — *«Рэспубліка», 06.10.1992 г.*; «Мы, матери убитых детей, просим защиты от лжи и клеветы» — *«Рэспубліка», 04.12.1992 г.* і інш.).

Тое самае і цяпер: зацікаўленыя людзі надалей укараняюць у сьвядомасьць грамадзтва ядавітую хлусьню пра аўганскую вайну.

Якім чынам М.Чаргінец патрапіў у Аўганістан, ён у інтэрвію не гаворыць. Невядома таксама, чым канкрэтна ён там займаўся.

Але тагачасная палкоўніка М.Чаргінца лёгка ўявіць, калі ўважліва прачытаць два ягоныя раманы, напісаныя ў Аўганістане: «Тайна черных гор» (1987 г.) і «Сыновья» (1989 г.). Там Чаргінец сьцьвярджае, што савецкія салдаты дапамагалі «геройчнай барацьбе аўганскага народу з контррэвалюцыяй», выконваючы вялікую місію «воінаў-інтэрнацыяналістаў», «готовых всегда к любым испытаниям ради торжества справедливости».

У названых «творах» ён «вооружил свою совесть комуниста», каб паказаць, што «душманы — те же преступники». Чаргінец называе іх выключна «бандитами», «сбродом», «зверями» (на некаторых старонках аж па сем разоў).

Зьвернем увагу: першая кніжка М.Чаргінца падпісана ў друк 28 жніўня 1987 г., калі нават кіраўніцтва КПСС назвала гэтую вайну памылкаю і прыняло рашэньне аб вывадзе войскаў з Аўганістану. Другая кніжка атрымала «дабро» 26.07.1989 г., гэта значыць у пэрыяд бурных «геройчных» уцёкаў «пралетарскіх інтэрнацыяналістаў», паліваных агнём сьмерці нават на пустэльных дарогах.

Аўтар меў магчымасьць затрымаць друкаваньне як першага, так і другога «твора». Аднак для гэтага патрабавалася адлаведнае разуменьне і адлаведны ўзровень сумленьня, чаго, пэўна, не было. Вось чаму ў кніжцы «Сыновья» аўтар шчыра бядуе: «Политработники говорят, что в стране происходят различные изменения. Сняты лозунги, призывающие население к строительству социализма. Флаг уже не красный. Правительство призывает контрреволюцию к сотрудничеству, согласно с ней поделить власть. Получается, что цели... не достигнуты».

Але Чаргінцу ўсё ж такі хочацца апраўдаць крывавую бойню, якая праводзілася пад мудрым кіраўніцтвам КПСС. Таму ён піша: «Пребывание наших войск в этой стране не позволило ей стать на враждебные Советскому Союзу позиции и предоставить свою территорию американским спецслужбам, которые хотели разместить вдоль границ с Советским Союзом системы радиоразведки, которые могли бы просматривать и прослушивать нашу территорию от южных границ до Арктики». Калі б М.Чаргінец ведаў, што і да пачатку аўганскай вайны амэрыканцы з дапамогай спадарожнікаў маглі палічыць нават колькасьць салдатаў у машыне, дык такую бязглуздзіцу не пісаў бы.

Калі ўлічыць, што кніжкі свае М.Чаргінец пісаў дабрахвотна, то можна зрабіць выснову: ён служыў той вайне сьвядома і ўнёс адчувальны ўклад у забойства многіх тысяч ні ў чым не вінаватых нашых хлопцаў і ў зьнішчэньне мільёна жыхароў Аўганістана. І за гэта трэба адказваць, а не шукаць апраўданьняў.

У апошнім інтэрвію газэце «Рэспубліка» генэрал-лейтэнант Чаргінец кажа: «В прошлом году 30 афганцев покончили с собой, более ста попало в тюрьму. Многие стали алкоголиками, наркоманами...» Гэта гучыць як абвінавачаньне ў адрас грамадзтва. Але віна ляжыць перш-наперш на сумленьні тых, хто ў якасьці адкупнога за свае грахі настройваў былых удзельнікаў аўганскай вайны патрабаваць, патрабаваць і яшчэ раз патрабаваць ад грамадзтва льготаў замест таго, каб скіроўваць гэтых людзей на нармальнае працоўнае ўваходжаньне ў жыцьцё.

Ці не садзейнічалі такой хваравітай анамаліі і патрабаваньні генэрала-тэарэтыка злачыннай вайны — «Пора вернуть им долг!» (*«Рэспубліка», 06.10.1992 г.*)? Пра якія даўгі можа ісьці размова? Калі ўжо так ставіць пытаньне, дык трэба прызнаць, што ў даўгу засталася ўся КПСС, Палітбюро якой прыняло рашэньне аб «ограниченном контингенте советских войск в Афганистане». Сорамна яшчэ до здаровым мужчынам патрабаваць апошнія крохі ў жабрацкага насельніцтва!

Успомнім жыцьцё пасьля вайны з фашызмам, у якой я ўдзельнічаў дабрахвотна і стаў інвалідам. Ні ў мяне, ні ў мільёнаў іншых такіх, як я, нават і думкі не было нечага патрабаваць ад жабрацкага наваколья. Наадварот, мы з усіх сіл імкнуліся дапамагчы грамадзтву. І першыя льготы самыя маладыя з удзельнікаў антыфашысцкай вайны атрымалі амаль перад пэнсійным узростам. Прытым ільготы, якія нават у параўнаньне ня ідуць з сучаснымі льготамі «воинов-интернационалистов», хаця ставіць знак роўнасьці паміж антыфашысцкай і аўганскай вайной — сьвятататства.

Імкненьне перакласьці вынікі аўганскай авантуры на плечы простых людзей — вялікі грэх. Я, напрыклад, быў супраць яе з самага пачатку. Свае артыкулы на гэтую тэму накіроўваў тады ва ўсе саюзныя й рэспубліканскія газэты й часопісы. Але «генэралы» ад прэсы іх не друкавалі. За тры гады да канца той вайны зьвяртаўся нават да самога М.Гарбачова. І, вядома, за ўсё гэта плацію здароўем. За што ж я павінен зноў плаціць?

Аляксей САЛАМОНАЎ,
доктар тэхнічных навук, прафэсар.

Ровар для будучага прэзыдэнта

Папа ў шкляным футарале

Касьцёл мне падабаецца сваёй эўрапейскасьцю, і сам Папа Рымскі выклікае павагу. Аднак мне незразумела адно. Калі я назіраю праз тэлевізар, як ён некуды прыяжджае (у тую ж Вільню), мне робіцца крыху ніякавата. Папа едзе па вуліцах у шкляным, вядома ж — куленепрабівальным, футарале. Відавочнае падабенства з акварыюмам. Навокал папскай машыны подбегам крочыць тузін гэтых двухмэтровых насыцярожана-пільных швarцэнэгераў. Вуліца абапал нібы ланцугамі ачэпленая службай бясьпекі й паліцыяй, за якімі — натоўпы шчасьлівых вернікаў. Папа са свайго акварыюму крыху памахвае ім сваёю старэчаю рукою. Відовішча, даліпан, крыху прыгнятальнае.

Не, я зусім не чапляюся да ягонай эксцэленцыі. У мяне ўваччу знакамітыя кадры кінахронікі, якая адлюстравала гібель Дж. Кенэдзі (жонка, сп-ня Жаклін, у вусьцішы кідаецца з адкрытага лімузыну на багажнік, да машыны бягуць спозьненыя ахоўнікі). Ня менш выразна памятаю я і звычайна паказваную запаволена кіназдымку замаху на Яна Паўла ІІ. Як кажуць, апёкшыся на малацэ... Цяпер Папу сьцерагуць нібы «Джаконду», калі яе часам вывозяць зь Люўру на замежную выставу. Навошта? Камунізм усё роўна развалены, і Палітбюро з КДБ (чужымі рукамі, вядома ж) болей ня стануць падсылаць у Рым з наганамі ўсялякіх баўгараў ды туркаў.

Я лічу, што «акварыюм» Папы крыху бянтэжыць, нават абражае людзей. Амаль пераканаы, што колішняя небясьпека яму даўно не пагражае. Дзьве магутныя «абрэвіятуры» сапраўды ўжо не існуюць або існуюць у іншым выглядзе, і Ян Павал ІІ, безумоўна, не знаходзіцца ў іхных сьпісах сьмяротных ворагаў на першым мейсцы, як калісьці — разам з Бжэзінскім і Валэнсам (апошняга таксама спрабавалі застрэліць і, здаецца, таксама ў Рыме). А ўвогуле атрымліваецца, што тры палякі па сутнасьці разваліці камунізм. Вельмі дарэмна Сталін далучыў Польшчу да сацыялістычнага лягеру, па-сяброўску і яе апераэўшы калючым дротам. Залішняя сквалнасьць даецца ў знакі.

Паволі едзеш — далёка станеш

Памятаю, служба ў СА вельмі крытычна настроіла мяне да рэчаіснасьці. Якраз панаваў «разьвіты» сацыялізм і гонка ўзбраеньняў «у Імя міру», распачалася вайна ў Аўганістане. Студэнтам-першакурсьнікам я часам спыняўся на Ленінскім праспэкце і зь няпрыязьзю назіраў, як з шалёнай хуткасьцю праляталі чорныя цэкоўскія лімузыны. Рух на вуліцы замірае: начальства сьпяшаецца, у яго няма лішняе хвіліны! Рытуал павінен быў выклікаць павагу й страх.

Я падзяліўся тады сваімі думкамі з адным сталым чалавекам, якога вельмі паважаў. Ён зразумеў мой юнацкі максымалізм, але запытаўся: хіба ж салідна будзе выглядаць, калі першы сакратар, прыкладам, сыдзе зь цягніка й сядзе на трамвай? І я мусіў пагадзіцца: несалідна.

Далёталіся! Той жа Машэраў (штосьці ня надта мне верыцца ў ягоную апазыцыйнасьць ды ў замах).

Я не хацеў забіваць Клінтана

Напрыканцы свайго прэзыдэнцтва сп. Буш наведаў Варшаву, спыніўшыся ў ёй ненадоўга, прыблізна як Клінтан у Менску. Але дзеля гэтых некалькіх гадзінаў з Амэрыкі прыперлі аўтамабіль (прэзыдэнцкі). Мабыць, і ў Менску гэтаксама было. Аднак калі варшаўскае тэлебачаньне паказала выгрузку машыны ў аэрапорце Акэнце, дык менскія журналісты дагэтуль у няведам'і наконт аўтамабіля Клінтана.

Сам я Клінтана бачыў зблізку. Аднойчы. У аэрапорце Менск-2. А за другім разам мне не пашэнціла. Як гэта з кожным здараецца, устаўшы вельмі рана, я сьлышаўся сустракаць Клінтана і сунуў дакуманты ня ў тую кішэню. І калі ў аэрапорце хапіла акрэдытацыйнай карткі, дык у Курапатах маё зьяўленьне (амэрыканскі прэзыдэнт восьвось меў прыехаць) выклікала ў чэкістаў немалое падазрэньне. Я не казырыўся. На іх не крыўдую, бо і сапраўды звонку падобны на ісламскага фундамэнталіста. Хаця каб яны са мной паразмаўлялі, даведаліся б, што я зусім не які-небудзь саборавец або двіжэнец, містэра Клінтана ўспрымаю станоўча, паважаю за ігру на саксафоне і колішні пацыфізм. Ледзьве не забыўся: бомбы ў мяне таго разу не было.

Валэнса баіцца кулі й атруты

Лех Валэнса нейк наведаў у Варшаве рэдакцыю маладзёжнай газэты. Прыехаў ён на чорным мэрсэдэсе, апанцараваным тытанавымі бляхамі. Вокны залы, дзе адбывалася сустрэча, з увагі на снайпэраў былі шчыльна завешаныя. Піў Валэнса толькі прывезеную з сабой у тэрмасе гарбату й францускую негазаваную мінэральную ваду.

Журналісты зь іншых выданьняў атрымалі выдатную магчымасьць для кпінаў. Яны напісалі, што Валэнса бярэ прыклад з шэйхаў, амэрыканскага прэзыдэнта, палестынцаў ды ізраільцаў — усе яны як халеры баяцца замахаў. Тым жа часам дацкая каралева карыстаецца звычайным, ня панцырным, аўтамабілем, прычым без аховы, а некаторыя палітычныя дзеячы ў Капэнгагене ня грэбуюць і роварам. Гэтаксама і ў іншых скандынаўскіх краінах. А паколькі яны суседнія з Польшчай, дык журналісты параілі Валэнсу менавіта там павучыцца сьціпласьці, а не малпаваць адно Ватыкан. Зрэшты, паводле іх, магчымы і кампраміс: купіць для Валэнсы... панцырны тытанавы ровар.

Мэрсэдэс Арцымені

Да паслугаў нябожчыка Дз. Арцымені ў Гарадзенскім аблвыканкаме былі тры легкавікі: «Чайка» (для сустраканьня важных гасьцей), «Мэрсэдэс» і «Волга», якой ён амаль зусім не карыстаўся. Цікава, што новы старшыня аблсавету гэты «Мэрсэдэс», ля якога, дарэчы, Арцыменя быў забіты, бясплатна перадаў гарвыканкаму (забоіцца?). А «Чайку» ён няраўна памяняў на невялікі ўжываны (каля 50 тыс. км) «Пэжо-605».

Адразу пасьля трагічнай гібелі Арцымені ва ўрадзе ўзмацнілі ахову. Асабліва, кажуць, сталі сьцерагчы таварыша Кебіча. Цікава, у чым была прычына тае панікі? Не паверу, што Кебіч напраўду прыняў гэтае забойства за палітычнае. Вядома, калісьці — ў 30-я гады — першых кіраўнікоў забівалі, і вельмі часта. Але гэта былі не замахі, а цэнтралізаваны, па-будзённаму плянавы адстрэл паплечнікаў па партыі. «Час такі быў».

Каго гэтак сьцерагчы тав. Кебіч? Зусім не кувэйцкі шэйх, амэрыканскі прэзыдэнт або ізраільскі міністар замежных справаў (а толькі ягоны зямляк) і нават не намесьнік Арафата па палітрабоце. Няўжо ён баіцца Лукашэнкі ці Пазьняка?

Курапаты, кастрычнік 1993 г.
Дужыя хлопцы з КДБ некалі сьцераглі і Станіслава Шушкевіча.

Як лясnуў мільён

Калі да нас зьбіраўся С.Шушкевіч, ужо «разжалаваны», я даведаўся (канфідэнцыйна), што прыедзе машынаю з двума ахоўнікамі, адзін зь якіх нібыта сам М.Статкевіч. Ехаць будуць на вялікай хуткасьці і ў нiякім разе ня спыняцца. Маўляў, сьпяшаць дый расстраляюць з аўтамату.

Нядаўна Шушкевіч зноў наведаўся — цяпер ужо агітаваць за сябе. Аднаму майму знаёмаму бізнэсмэну госьць гэтак спадабаўся, што ён вырашыў пералічыць яму на прэзыдэнцкую кампанію мільён рублёў. Расчулены сваім рашэньнем, захацеў падысьці да яго, павядаміць асабіста і спытаць рахунак. Ды дзе там! Пільныя «гарылы», як іх называюць палякі, і блізка не дапусьцілі яго да Шушкевіча.

Узлаваны бізнэсмэн ня стаў раскашэльвацца і ўсім цяпер апавядае: яшчэ не прэзыдэнт, а ўжо да яго не наблізіцца на пісталетны стрэл. Сапраўды цікава, каго ж гэтак баіцца сп. Шушкевіч? Кебіча, зь якім у яго заўсёды была «згода»? Ці, можа, свайго «дэмана» Лукашэнку? Незразумела.

Лукашэнка таксама баіцца

Да Лукашэнкі блізка таксама не падысьці. Яго пільна сьцерагуць дзябёлыя целаахоўнікі ў чорных скуранках. А чаго баіцца ён? Таго, што раскрыў «сакрэты», распавёўшы парлямантарам, у каго якога колеру імпартовы ўнітаз? Чаго яму баяцца, калі ён увогуле неўміручы, бо сам жа паведаміў на адной сустрэчы з выбаршчыкамі: «В худшем случае вы меня можете пристрелить», але тады ён, Лукашэнка, будзе езьдзіць «не с одним охранником, а с двенадцатью». Ахоўнікаў, дарэчы, пры ім тады было некалькі, г.зн. зусім не адзін.

Менш за астатніх, здаецца, баіцца толькі Пазьняк. Калі ў гарадзенскай тэлестудыі яго спыталі наконт аховы, ён жартаўліва адказаў, што ня мае ў ёй патрэбы, паколькі нібыта валодае каратэ, а страляе ўвогуле не пудлуючы.

Не баіцца, мабыць, толькі той, хто верыць у Бога. Гэта, праўда, толькі літаратурная выдумка (з М.Булгакава), але паводле яе 11-м запаветам Хрыста быў — «ня бойся». Мне цяпер падумалася: а ці патрэбны нам увогуле прэзыдэнт, які ня верыць у Бога і не выконвае 10-ці запаветаў?

Нібы-замах

На фоне нашай сёньняшняй страхаманіі, панцырных аўтамабіляў і гуртоў ахоўнікаў, часам мафіёзнага выгляду, нейк старамодна, па-кніжнаму прагучалі сьледам адно за адным паведамленьні пра два замахі на ангельскага прынца Альбэрта. У далёкай Аўстраліі на вулічнай урачыстасьці ў яго стрэлілі са стартавага спартовага пісталета, а празь дзень, ужо ў Новай Зэляндыі, нейкі маладзён напаў на яго са звычайным аэразольным балёнікам... Ангельскі прынц Альбэрт нікога не баіцца, ходзіць без аховы і, як бачым, часам на яго замахваюцца. Але ж гэта ангельскі прынц, а ня нейкая шэрая костка!

Нашыя кандыдаты ў прэзыдэнты жывуць у страху і атачаюць сябе аховаю, якая, мне здаецца, пры збройным нападзе выконвала б адно дэкаратыўныя функцыі. Апроч хіба Кебічавай. Дык каго ж баяцца Кебіч, Шушкевіч, Лукашэнка? Толькі адзін аднаго, бо каму ж яны яшчэ патрэбныя? «Масаду», ваяўнічым маджахедзінам, вечна чырвоным кхмерам, фронту імя Фарабунда Марці? Шкада іх. Так і карціць даць параду: спадары кандыдаты, зьбярыцеся разам, вазьміце паболей гарэлкі ды перастаньце нарэшце трымцець.

Сяргей АСТРАЎЦОЎ

Генэрал Мечыслаў Грыб задаволены сваёю аховаю. *Здымак Антона СЬЦЕПАНІШЧАВА*

Бэльгійская прэса пра валютны шлюб

Інфармацыя пра падпісаньне расейска-беларускага пагадненьня аб аб'яднаньні грашовых сыстэмаў дасягнула цэнтру Эўрапейскага Зьвязу — сталіцы Бэльгіі Брусэля.

У артыкуле «Валютны шлюб паміж Масквой і Менскам», што зьявіўся ў паважанай франкамоўнай газэце *La Libre Belgique*, між іншага, зазначаецца:

«Былая камуністычная намэнклятура, што трымае цяпер уладу ў Беларусі, ахвяравала часткаю эканамічнага суверэнітэту ў спадзяваньні палепшыць пасрэдны балянс свайго кіраваньня, каб забясьпечыць уласнае палітычнае выжываньне. Што да расейскага ўраду, дык ён адмаўляецца ад часткі эканамічнае стабільнасьці на карысьць геапалітычных перавагаў».

Далей у артыкуле адзначаецца, што асноўным матывам, які падштурхнуў Маскву да дыялёгу зь Беларусяй, ёсьць магчымасьць захаваньня ў выніку падпісанага пагадненьня расейскіх вайсковых базаў на беларускай тэрыторыі, у тым ліку ядравых стратэгічных сілаў.

Як бачым, на Захадзе выдатна зразумелі сэнс падпісанага пагадненьня: урад Кебіча намагаецца ўтрымаць уладу перад абліччам суцэльнага эканамічнага крызысу, а расейцы — свае вайсковыя базы ды бясплатны транзыт нафты й газу. Таму зусім незразумелае абдзіўленьне Мечыслава Грыба тым, што Беларусь у вачох сябровў Эўрапарляманту застаецца таталітарнаю дзяржаваю, намэнклятурнае кіраўніцтва якой не жадае разрэзаць пупавіну, што надалей злучае яе з Масквой.

В.Г.

Час, грошы, мараль

Стратэгія вялікіх канцэрнаў на Ўсходзе

Міжнародны кансорцыюм спажывецкіх тавараў Danone адчыніў у Маскве краму не таму, што хоча там знайсьці пакупнікоў на свае дарагія тавары. Такіх там цяпер амаль няма. Але ў сьвядомасьці расейцаў умацоўваецца назва «Danone» як сынонім добрага, смачнага і, што самае галоўнае, заходняга ёгурту. Кампанія Reynolds Tobacco вырашыла распачаць вытворчасьць у Польшчы, нягледзячы на тое, што вялізны нелегальны імпарт танных, часта падробленых, цыгарэтаў зьнішчае эканамічны сэнс гэтага кроку. Але канцэрн ведае, што дзяржава, клапоцячыся пра свае прыбыткі і ўлягаючы націску вытворцаў, некалі зьменіць сытуацыю. Так, для гэтага спатрэбіцца яшчэ некалькі гадоў, але тады Reynold ужо трывала замацуецца на польскім рынку.

Сусьветныя канцэрны інвэстуюць у цяжкія рынкі не таму, што чакаюць шалёных прыбыткаў, і не таму, што ім спрыяе кан'юнктура. Досыць таго, што яна можа зьявіцца праз 5 або 10 гадоў. Гаворка ідзе пра тое, каб пазнаёміцца з кліентамі, заявіць пра сябе, замацавацца ў памяці людзей і атабарыцца на рынку.

Час

Заходнія канцэрны цэняць час. Такі стыль мысьленьня яны пераносяць і ў культуры ўзыходнага капіталізму ва Ўсходняй Эўропе. І гэта можа для нас быць важнейшым за інвэставаныя грошы ды новыя мейсцы працы. Маецца на ўвазе тое, што прадпрыемства павінна, з аднаго боку, мець дакладна вызначаную доўгатэрміновую стратэгію, а з другога — умець выкарыстоўваць кожную хвіліну для змаганьня з канкурэнтамі.

Транснацыянальныя карпарацыі выпрацоўваюць стратэгію на пэрыяд да 50 гадоў. Японцы зазіраюць у будучыню яшчэ далей. Яны плянуюць будучыя апэрацыі, рыхтуюць кадры й матэрыяльныя рэсурсы, арганізуюць разьвіцьцё эканамічнай, палітычнай і тэхналягічнай сытуацыі.

Магнаты ўкладаюць грошы ў праекты, якія могуць прынесьці вялізныя прыбыткі, скажам, праз дзесяць гадоў. Тады яны апынуцца ў цэнтры ўвагі грамадзтва, а фірмы, якія прадбачліва запоўнілі нішу, будуць цалкам гатовыя прыняць выклік часу. «Coca-Cola» ўжо зараз паважна занялася ў Польшчы экалягічнымі праектамі (напрыклад, у галіне ўпаковак), хоць пакуль што гэтага ад яе ніхто не патрабуе. Але «Coca-Cola» ўсьведамляе, што праз дзясятак гадоў праблема забруджаньня навакольнага асяродзьдзя будзе стаяць у Польшчы гэтаксама востра, як цяпер на Захадзе.

Сур'ёзныя канцэрны вельмі спакойна й развагліва ставяцца да сваіх прыбыткаў або стратаў на новых рынках. Яны ведаюць, што будзе лепей. Аднак яны вельмі чуйна рэагуюць на крокі канкурэнтаў. Канкурэнцыя на цяжкіх рынках разыгрываецца ў значнай ступені па-за сфэрай імгненных выгодаў. Ідзе змаганьне за вялікую стаўку, а яго ўдзельнікі — гэта, у прынцыпе, толькі магнаты. Традыцыйная канкурэнцыя адбываецца толькі паміж ляхальнымі фірмамі, якія змагаюцца за кожнага кліента.

Грошы й мараль

Вялікія фірмы цэняць грошы ня менш за час. З аднаго боку, яны выдаткоўваюць іх на рэчы, што не прыносяць хуткага прыбытку. Але, зь іншага боку, яны вельмі прынцыпова ставяцца да фінансаў. Грошы лічацца на кожным кроку, і перад прыняцьцем рашэньняў пра выдаткаваньне ўсё старанна вывучаецца. На грошы пералічваецца ўсё, нават, здавалася б, зусім невымерныя рэчы — напрыклад, зычлівасьць супрацоўнікаў або станоўчы імідж у грамадзтве. У дзейнасьці кожнай фірмы ўрэшце рэшт лічыцца матэрыяльны прыбытак, але ў працы, скіраванай на фінансавы посьпех, дзейнічаюць і нематэрыяльныя элемэнты. Гэтае мысьленьне супярэчыць пашыранаму ў нас стэрэатыпу, што бізнэсмэны стаяць перад выбарам: або чалавечыя каштоўнасьці, або прыбытак.

Іншая рэч, што ў выпадку невялікіх або малады фірмаў маральныя дылемы могуць узьнікнуць толькі на ўзроўні кантактаў зь вялікім міжнародным капіталам, палітыкай і войскам. Пра гэта звычайныя людзі ведаюць мала і, ацэньваючы фірму, бяруць пад увагу толькі штодзённыя кантакты зь ёю, а не яе ўдзел (таемны або яўны) у вялікай палітыцы. Таму канцэрны выглядаюць лепей за крамнікаў.

У аснове бізнэсу ўсё зводзіцца да грошай. Аднак выяўляецца, што іх цяжка зарабіць, калі паводзіць сябе амаральна. Здаецца, што ў бізнэсе высокага палёту дылема «ці мэта апраўдвае сродкі» саступіла мейсца пытаньню «ці сродкі апраўдваюць мэту».

Паводле замежнага друку падрыхтаваў Віктар ЛУК'ЯНАЎ

Амэрыканскі фінансавы магнат, мільярдэр і філянтроп Джордж Сорас заўсёды глядзіць у будучыню. Дарэчы, 23 траўня чакаецца ягоны візыт у Менск.

Малдова рашуча йдзе да прыватызацыі

На малдаўскай тэлевізіі зьявілася новая праграма «Клюб уласьнікаў», якая заваёвае шторaз большую папулярнасьць. Гэтая праграма — толькі адзін са складнікаў шырокай урадавай кампаніі, якая павінна пераканаць скептычна настроеных грамадзянаў у неабходнасьці прыватнага прадпрымальніцтва.

Праграма распавядае пра пасьпяховых бізнэсмэнаў, першых прыватных прадпрымальнікаў у былой савецкай рэспубліцы. Усё гэта робіцца дзеля таго, каб малдаўская праграма прыватызацыі, што якраз пачынаецца, таксама займела хаця каліва посьпеху.

— Мы намагаемся стварыць станоўчы вобраз прыватызацыі й рынкавай эканомікі, — кажа Кімбэрлі Гэта зь фірмы Public Relations PBN Co. з Сан-Францыска. Ейная фірма падрыхтавала супольна з малдаўскім дэпартамэнтам прыватызацыі шырокамаштабную адукацыйную кампанію, якая павінна растлумачыць перавагі вольнарынкавай гаспадаркі.

Кампанію падтрымліваe амэрыканскае Агенцтва Міжнароднага Разьвіцьця (IAD) і кансалтынгавая фірма Price Waterhouse. У адлаведнасьці з праектам у прэсе друкуюцца спэцыяльныя інфармацыйныя дадаткі й рэклямныя абвесткі, зьяўляюцца новыя радыё- й тэлепраграмы, якія тлумачаць ход прыватызацыі ды інфармуюць грамадзянаў, як карыстацца прыватызацыйнымі чэкамі.

Адной зграбнай кампаніі ў заходнім стылі, аднак, можа не хапіць, каб пераканаць насельнікаў Малдовы ў неабходнасьці вольнага рынку. Заціснутая паміж Украінай і Румыніяй краіна ўсё яшчэ перажывае эканамічны стрэс, выкліканы распадам савецкай імпэрыі. Малдова мае толькі 4,2 млн. жыхароў. Летась там рэзка падскочыла інфляцыя, а ў некаторых галінах прамысловасьці быў зарэгістраваны спад амаль на 40%. У гэткай сытуацыі шмат хто аддаў бы перавагу ранейшай эканоміцы, калі дзяржава гарантавала кожнаму працу й дах над галавой.

Прыватызацыйная праграма Малдовы розьніцца ад тых, што выбралі яе суседзі. Прыватызацыйныя чэкі выдаюцца на мейсцы працы, іх нельга ані купіць, ані прадаць, як гэта адбываецца ў Расеі. Урад хацеў, каб людзі не прадавалі пасьведчаньняў, пакуль ня стануць уласьнікамі. Тымчасам айчынныя й замежныя інвэстары могуць укладаць чэкі ў інвэстыцыйныя фонды.

Апрача таго, адрозна ад Расеі або Ўкраіны, дзе купоны маюць аднолькавую вартасьць, у Малдове вартасьць пасьведчаньня залежыць ад стажу працы. На думку Маргарыты Фэрнандэс з Price Waterhouse, такая палітыка вабіць сталых людзей, якія звычайна падазрона ставяцца да прыватызацыі.

У рамках першага туру прыватызацыі Малдова выставіць на таргі адну трэціну, або 1530, дзяржаўных прадпрыемстваў. Каля 10% зь іх — невялікія фірмы, накшталт кавярняў або рэстаранаў. Работнікі змогуць выкупіць да 20% кошту сваіх прадпрыемстваў яшчэ да таго, як іх выстаўяць на таргі.

Паводле The Wall Street Journal Europe

Фінансавы саюз не ўратуе Беларусь

Амэрыканскі экспэрт лічыць, што лепш спадзявацца на сваю валюту

«Можна думаць, што самая сур'ёзная эканамічная праблема Беларусі — палітычная, бо народ і ўрад ня вызначылі, чаго яны хочуць у будучыні: якога тыпу эканомікі, якіх дачыненьняў з Расеяй ды іншымі краінамі і г.д.», — лічыць д-р Ўільям Келі з амэрыканскага Batelle Institute. Паўгода ён знаходзіўся ў Менску і чытаў лекцыі па эканоміцы студэнтам Беларускага дзяржаўнага ўнівэрсытэту. Вось ягоная думка наконт аб'яднаньня грашовых сыстэмаў Беларусі й Расеі:

Як эканаміст я ня бачу, як уступленьне ў фінансавы зьвяз з Расеяй дапаможа вырашаць праблемы інфляцыі. Расея ж сама мае праблемы з грашовай прапановай і з падтрыманьнем стабільных цэнаў. І таму ня варта чакаць, што ўзровень інфляцыі пасьля ўступленьня ў такі зьвяз панізіцца («Я люблю свайго старэйшага брата, але я ліչу за лепшае самастойна распараджацца сваімі грашыма»).

Некаторыя з маіх беларускіх знаёмых лічаць, што фінансавы зьвяз з Расеяй дасьць Беларусі таньнейшыя нафту й газ. Я ў гэтым сумняваюся. Я прадбачу, што і Расея пяройдзе на сусьветныя цэны нафты й газу як у нутраным, так і ў вонкавым гандлі. Незразумела, чаму для Беларусі мае быць зроблены выняткак.

Калі б аб'яднаньне адбылося, то можна было б чакаць росту цэнаў на беларускую прадукцыю на сусьветным рынку. Падобнае адбылося з ГДР у складзе аб'яднанай Германіі, і ейная прамысловасьць зьведала ў выніку катастрафічнае разбурэньне. Але калі Беларусь пакіне свае грошы, будзе вытрымліваць рухомы валютны курс, яна можа пазьбегнуць падобных праблемаў.

Ўільям КЕЛІ

Серада, 4 траўня

Беларускае тэлебачаньне
8.00 Раніца Рэспублікі.
8.10 Пад купалам Сусьвету.
8.20 Надвор'е.
8.30 Пяць хвілін на жарты.
8.35 «Дарогі кабзарскія», канцэрт.
9.00 Тэлебачаньне — школе. Аповесьць В.Быкава «Жураўліны крык».
9.45 «Сямнаццаць імгненьняў вясны», с. 4.
11.00 Аэробіка.
12.40 Тэлевізійны Дом кіно.
13.30 Навіны.
15.25 «Нов і К» — топ-10.
16.25 Плянэта людзей.
16.55 «Зрабі сабе кар'еру».
17.30 Навіны.
17.40 Майстэрня.
18.10 Навіны (Гомель).
18.25 Навіны Бі-Бі-Сі.
19.00 «Крок»: «Пяць зорак».
20.00 Бізнэс-рынг.
20.30 Кантакт.
20.35 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.35 Пад купалам Сусьвету.
21.45 Пяць хвілін на жарты.
21.50 Рэклама.
22.00 «Сямнаццаць імгненьняў вясны», с. 5.
23.15 «Дзесяць хвілін плюс стагодзьдзе», ч. 2.
23.25 Надвор'е.
23.35 НіКа.
23.50 «Менск-94». 1 Міжнародны джазавы фэстываль.

«Астанкіна»
5.15 Ранішняя разьмінка.
5.30 Раніца.
7.45 Агляд рынку нерухомасьці.
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 22.30 Навіны.
8.20 Сарока.
8.40 «Пецярбурскія таямніцы».
9.40 Клюб падарожнікаў.
10.30 Джэм.
14.25 Прадпрымальнік.
15.20 «Прыгоды Тома Соера».
15.50 Джэм.
16.20 Адказы.
16.50 Загадка СБ.
17.25 Кампанія «Мір».
17.50, 20.35 Надвор'е.
17.55 «Пецярбурскія таямніцы».
18.55 Тэма.
19.40 Добрай ночы, малышы!
20.45 Маналёг.
20.55 Хакей. Чэмпіянат сьвету. У перапынку (21.40) — Рэпартаж ні пра што.
23.30 Праграма «Х».

«Расея»
6.00, 10.00, 15.00, 19.00, 22.20 Весткі.
6.20 Патрабуюцца... патрабуюцца...
6.30 Формула-730.
7.00 Час справных людзей.
7.30 Добрай раніцы, Эўропа.
8.00 Навіны Эй-Бі-Сі.
8.30 Некалькі радкоў пра каханьне...
8.45 Момант ісьціны.
9.40 Сялянскае пытаньне.
15.20 Студыя «Рост».
15.50 Там-там-навіны.
16.05 Тэлегазэта.
16.15 Далёкі Ўсход.
17.00 Здарова жывеш.
17.15 Прыватная калекцыя.
17.45 Сьвята штодня.
17.55 Ня быць дыназаўрам.
18.10 L-клюб.
19.25 Падрабязнасьці.
19.35 «Санта-Барбара».
20.25 Рэпартэр.
20.40 Вялікі скандал.
21.15 60 хвілін.
22.40 Аўтаміг.
22.45 Зоркі гавораць.
22.50 Спартовая карусэль.
22.55 Футбол. «Parma» — «Arsenal». У перапынку — ЭКП.

Санкт-Пецярбург
7.00 «Хачу Месяц», мульт.
7.10 «Скарбы каменнага пасу», д/ф.
7.30 «Дзяцінства», т/ф (Францыя).
8.15 Казка за казкай.
9.00 Нямецкая хваля.
9.30 «На парозе ночы».
10.15, 11.40, 14.40 Музычны момант.
10.20 Тэлемагазын.
10.30 Хуткая дапамога.
11.00 Новы Пецярбург.
11.30, 14.30, 18.30, 21.45 Інфарм-TV.
11.45 «Абстракцыя ў фарбах».
12.05 «Жаваранак», м/ф.
13.40 «Дзень паміненьня».
14.45 «Казка пра адважнага каваля», м/ф.
15.45 Куток Расеі.
16.05 Крыжыкі-нулікі.
16.45 Вялікі фэстываль.
17.00 Спэцкар.
17.30 «На парозе ночы».
18.15 «У мяне ў кішэні».
18.50 Спорт, спорт, спорт...
19.05 Будні.
19.20 Тэлемагазын.
19.25 «Чыста ангельскае забойства», м/ф, с. 1.
20.45 «Альтшоўсы».
20.55 М.Гогаль. «Нос».
22.00 Спартовыя навіны.
22.10 Ваш стыль.
22.20 «Чыста ангельскае забойства», с. 2.

Чацьвер, 5 траўня

Беларускае тэлебачаньне
8.00 Раніца Рэспублікі.
8.10 Пад купалам Сусьвету.
8.20 Надвор'е.
8.30 Пяць хвілін на жарты.
8.35 «У горад прыехаў блазан», канцэрт.
9.05 «Сямнаццаць імгненьняў вясны», с. 5.
10.20 «Навальнічная далеч памяці», д/ф.
12.15 «Дзесяць хвілін плюс стагодзьдзе», ч. 2.
12.25 Радавод.
13.30 Навіны.
15.00 Відзьма-нявідзьма.
16.00 Мы такія розныя.
17.00 Тэлебачаньне — школе. П.Броўка і ягоная паэзія.
17.30 Навіны.
17.40 Тэлеклюб «Пошук».
18.10 Навіны.
18.25 Навіны Бі-Бі-Сі.
19.00 Зачытайце мой ліст...
19.05 Гаспадар.
19.40 Спраўная размова. Генэральны дырэктар Менскага заводу шасьцерань В.Багданаў.
20.10 Пазыцыя ўраду.
20.25 Пяць хвілін на жарты.
20.30 Кантакт.
20.35 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.35 Пад купалам Сусьвету.
21.45 Рэклама.
21.55 «Сямнаццаць імгненьняў вясны», с. 6.
23.10 Надвор'е.
23.20 НіКа.
23.30 «Крок»; «Гарадзенская прыгажуня»; Футбол. «Дынама-93» — «Дняпро».

«Астанкіна»
5.15 Ранішняя разьмінка.
5.30 Раніца.
7.45 Агляд рынку нерухомасьці.
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 22.30 Навіны.
8.20 Паглядзі, паслухай...
8.45 «Пецярбурскія таямніцы».
9.45 У сьвеце жывёлаў.
10.20 ...Да 16 і старэйшым.
11.20 Госьці зьяжджаліся на лецішча...
14.25 Прадпрымальнік.
15.05 Як дабіцца посьпеху.
15.20 «Прыгоды Тома Соера».
15.50 Сьпяваюць варонескія дзяўчаты.
16.10 ...Да 16 і старэйшым.
16.50 Тэхнадром.
17.25 За кулісамі.
17.45 Дакументы й лёсы.
17.50, 20.35 Надвор'е.
17.55 «Пецярбурскія таямніцы».
18.55 Чалавек з глыбіні краявіду.
19.40 Добрай ночы, малышы!
20.45 Лато «Мільён».
20.55 Хакей. Чэмпіянат сьвету. У перапынку (21.40) — Вагон 03.
23.30 Бумэранг.

«Расея»
6.00, 10.00, 15.00, 19.00, 22.00 Весткі.
6.20 Патрабуюцца... патрабуюцца...
6.30 Формула-730.
7.00 Час справных людзей.
7.30 «Настальжы».
8.00 Навіны Эй-Бі-Сі.
8.30 Мульці-пульці.
8.35 Паехалі.
8.45 «Санта-Барбара».
9.35 Тэлегазэта.
9.40 Сялянскае пытаньне.
10.10 «Санта-Барбара».
15.20 «Дзень добры, Камчатка», д/ф.
15.30 Прыгоды ваўчара.
15.50 Там-там-навіны.
16.05 Новая лінія.
16.50 Мульці-пульці.
17.00 Будні.
17.30 Спадары-таварышы.
17.45 Сьвята штодня.
17.55 У сьвеце аўта- і мотаспорту.
18.25 Свая гульня.
19.25 Падрабязнасьці.
19.35 «Санта-Барбара».
20.25 Ніхто не забыты.
20.30 Бясшумныя лідары.
21.00 «Пацалунак», «Нараджэньне Эрота», мульт.
21.20 Правінцыйныя лісты.
22.40 Аўтаміг.
22.45 Зоркі гавораць.
22.50 Спартовая карусэль.
22.55 ЭКП.
23.05 Вечаровы салён.

Санкт-Пецярбург
7.00 Мультфільмы.
7.20 Іграе В.Рэпін.
8.10 «Малінавая котка», музычная казка.
9.00 Нямецкая хваля.
9.30 «На парозе ночы».
10.15, 12.00, 14.40 Музычны момант.
10.20 Тэлемагазын.
10.30 Хуткая дапамога.
11.00 Сем сланоў.
11.30, 14.30, 18.30, 21.45 Інфарм-TV.
11.40 «Шайбу, шайбу!», мульт.
12.05 «Гішпанская акторка для расейскага міністра», м/ф.
13.45 «О-ля-ля!».
14.15 «Самы паважаны», мульт.
14.45 «Мікалай Рэрых», н-п/ф.
15.40 Сьпявае К.Плужнікаў.
16.05 Лекцыя нямецкай мовы.
16.20 Танцуем усе.
16.35 Па сакрэту ўсяму сьвету.
16.45 Вялікі фэстываль.
17.00 Рэформа і ўлада.
17.30 «На парозе ночы».
18.15 «Казка пра чароўны гранат», мульт.
18.50 Спорт, спорт, спорт...
19.05 Будні.
19.20 Тэлемагазын.
19.25 «Бацька салдата», м/ф.
21.00 Блеф-клюб.
22.00 Спартовыя навіны.
22.10 Ваш стыль.
22.20 «Вячэрні звон».

Пятніца, 6 траўня

Беларускае тэлебачаньне
8.00 Раніца Рэспублікі.
8.10 Спраўная хроніка.
8.20 Пад купалам Сусьвету.
8.30 Надвор'е.
8.40 Пяць хвілін на жарты.
8.45 «Драўляныя рамёствы».
9.00 Тэлебачаньне — школе. П.Броўка і ягоная паэзія.
9.40 «Сямнаццаць імгненьняў вясны», с. 6.
10.55 «Крок».
11.55 «Сьпявае М.Магамаеў».
12.40 «Тэлесябрына».
13.15 Пазыцыя ўраду.
13.30 Навіны.
15.40 Эўрапейскі калейдаскоп.
16.10 «Вызваленьне». Гомель.
16.50 Лятарэя аўтографаў.
17.30 Навіны.
17.40 Выступ паэта-франтавіка П.Прыходзькі.
18.00 Спраўная хроніка.
18.10 Навіны (Магілёў).
18.25 Навіны Бі-Бі-Сі.
19.00 Футбол. «Дынама» — «Дынама».
19.50 «Так гэта было...» Расказвае М.Чайка.
20.10 «Тэлесябрына».
20.25 Пяць хвілін на жарты.
20.30 Кантакт.
20.35 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.35 Пад купалам Сусьвету.
21.45 «Шура і Прасьвірняк», м/ф.
23.15 Надвор'е.
23.25 Рэйтынг.
23.40 НіКа.
23.55 «Менск-94». І Міжнародны джазавы фэстываль.

«Астанкіна»
5.15 Ранішняя разьмінка.
5.30 Раніца.
7.45 Агляд рынку нерухомасьці.
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00 Навіны.
8.20 «Эх, Таптыгін, Таптыгін», мульт.
8.30 «Птушынае малако», м/ф.
9.30 На шляху да Ўэмблі.
10.30 Творчасьць народаў сьвету.
14.25 Спраўная хроніка.
14.35 Брыдж.
14.55 Бізнэс-кляс.
15.10 «Птушынае малако», м/ф.
16.10 Ты помніш, таварыш...
16.50 Азбука ўласьніка.
17.25 Навіны культуры.
17.40 Чалавек і закон.
18.10, 20.35 Надвор'е.
18.15 Японія з А. Калошыным.
18.45 Поле цудаў.
19.40 Добрай ночы, малышы!
20.45 «Дэн Огаст», м/ф (ЗША), с. 2.
21.45 Чалавек тыдня.
22.05 Сьвяточны мікрафон.
23.45 Музагляд.
0.25 Аўта-шоў.

«Расея»
6.00, 10.00, 15.00, 10.00, 22.20 Весткі.
6.20 Патрабуюцца... патрабуюцца...
6.30 Формула-730.
7.00 Час справных людзей.
7.30 Рэтра-шлягер.
8.00 Навіны Эй-Бі-Сі.
8.30 Мульці-пульці.
8.40 Паехалі.
8.50 «Санта-Барбара».
9.40 Сялянскае пытаньне.
15.20 Студыя «Рост».
15.50 Там-там-навіны.
16.05 Ваенны кур'ер.
16.20 Новая лінія.
16.50 Дыснэй штопятніцы.
17.45 Тэлегазэта.
17.50 Сьвята штодня.
18.00 «К-2»: «Фрак народу».
19.25 Падрабязнасьці.
19.35 «Востраў скарбаў», м/ф (Францыя—ЗША).
21.50 Я — лідар.
22.40 Аўтаміг.
22.45 Зоркі гавораць.
22.50 Спартовая карусэль.
22.55 Футбол. «Динамо» — «Спартак».
0.40 «Жоўтая субмарына».

Санкт-Пецярбург
7.00 «Мумі-Троль ды іншыя», мульт.
7.20 Бэнэфіс А. Буйнова.
8.15 Залаты ключ.
8.25 Па сакрэту ўсяму сьвету.
8.35 Дзецям пра зьвератак.
8.50 «Разумны сабачка Соня», мульт.
9.00 Нямецкая хваля.
9.30 «На парозе ночы».
10.15, 11.55, 14.40 Музычны момант.
10.30 Хуткая дапамога.
11.00 «Сярэбраная нітка».
11.30, 14.30, 18.30, 21.45 Інфарм-TV.
11.40 Лекцыя нямецкай мовы.
12.00 «Наўздагад».
12.20 «Вандроўны аўтобус», м/ф.
14.10 «У мяне ў кішэні», мульт.
14.45 «Кашча Неўміручы», т/ф.
15.55 Залаты ключ.
16.05 Кідайка.
16.45 Вялікі фэстываль.
17.00 Новы Пецярбург.
17.30 «На парозе ночы».
18.15 «Хто самы дужы», мульт.
18.50 Спорт, спорт, спорт...
19.05 Будні.
19.20 Тэлемагазын.
19.25 Тэатральная правінцыя.
19.55 «Акварэлі Валошына».
20.15 «Круты паварот», м/ф.
21.30 «Густаў», мульт.
22.00 Спартовыя навіны.
22.10 Ваш стыль.
22.20 Футбол. «Смена-Сатурн» — «Нефтехимик».
23.05 «Ранча», м/ф (ЗША).

Субота, 7 траўня

Беларускае тэлебачаньне
8.00 Раніца Рэспублікі.
8.10 Пяць хвілін на жарты.
8.15 Пад купалам Сусьвету.
8.25 Надвор'е.
8.35 «Шура і Прасьвірняк», м/ф.
10.05 Здароўе.
10.35 Паказвае Магілёў.
11.05 Тыдзень планеты.
11.20 Шматгалосьсе.
12.20 «Веснавая элегія», канцэрт.
12.45 «Сталіца».
13.05 ТА «Рэха».
13.25 П. Зюскінд. «Кантрабас». Спэктакаль тэатру-студыі пад кіраўніцтвам Р. Таліпава.
14.55 «Дзесяць запаведзяў», ч. 4.
15.25 «Мой маленькі поні».
16.00 Папараць-кветка.
17.00 «Нов і К» — топ-10.
18.00 «Пакуль гарыць сьвечка...»
18.30 Закон і мы.
18.55 «Чарапашкі ніндзя».
19.30 «Пяём і славім».
20.30 Пяць хвілін на жарты.
20.35 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.35 Пад купалам Сусьвету.
21.45 «Час служак», м/ф (Чэха-Славаччына).
23.50 НіКа.
24.00 Каскад.
0.15 Шахавы фэстываль.
0.35 Відзьма-нявідзьма.

«Астанкіна»
6.20 Ранішняя разьмінка.
6.35 Суботняя раніца спраўнага чалавека.
7.10 Азартныя гульні.
7.40 Слова пастыра.
8.00 «Маратон-15».
8.30 Кампанія «Мір».
9.35 Ранішняя пошта.
10.05 Мэдыцына для цябе.
10.35 Урачыстае ўручэньне Міжнароднага балетнага прызу Бэнуа.
12.00 «Яго вялікасьць футбол», д/ф.
12.30 «На вайне як на вайне», м/ф.
14.00, 22.30 Навіны.
14.25 «Рынальда Рынальдыні — атаман разбойнікаў».
14.50 Лябірынт.
15.20 «Жыцьцё заапаркаў».
16.00 Шчасьлівы выпадак.
16.50 Да і пасьля.
17.40 «Гановэр—стрыт», м/ф (ЗША), прэм'ера.
19.40 Добрай ночы, малышы!
20.00 Навіны плюс.
20.35 Надвор'е.
20.45 Маналёг.
20.55 Хакей. Чэмпіянат сьвету.
23.30 «50 × 50».

«Расея»
7.00, 13.00, 19.00, 22.20 Весткі.
7.25 Мульці-пульці.
8.00 Студыя «Рост».
8.30 Новая лінія.
9.00 Казкі для бацькоў.
9.30 Пілігрым.
10.15 «Як жыць будзем?».
11.00 «Музычная гісторыя», м/ф.
12.25 Сыгнальны асобнік.
12.35 Тэлеэрудыт.
12.40 Сялянскае пытаньне.
13.20 Вялікі хакей.
13.50 Ізабэль.
14.35 XX век у кадры і за кадрам.
15.25 Футбол бязь межаў.
16.20 Шарман-шоў.
17.20 Вуснамі дзіцяці.
17.50 «Гені», м/ф, с.1.
19.25 Сьвята штодня.
19.35 «Гені», с. 2.
21.05 Зусім сакрэтна.
21.55 Тэлеэрудыт.
22.00 Каробка перадач.
22.40 Аўтаміг.
22.45 Зоркі гавораць.
22.50 Спартовая карусэль.
22.55 Праграма «А».
23.55 «Бітва трох каралёў», с. 5.

Санкт-Пецярбург
7.00 «Мумі-троль і іншыя».
7.15 «Ранча», м/ф (ЗША).
9.00 Нямецкая хваля.
9.30 «Вячэрні звон» у ранішнім эфіры.
10.15 «Хто самы дужы», мульт.
10.30 Хуткая дапамога.
11.00 Канцэрт на заяўкі.
11.30 Тэледоктар.
11.45 Танцуем усе.
12.00 «Удовы», м/ф.
13.40 «Рамаяна», спэктакаль.
15.30 Спартовы агляд.
16.00 Зэбра.
16.45 Вялікі фэстываль.
17.00 Аўтапілёт.
17.15 Крымінальнае дасье.
17.35 «І хлеб, і песьня».
18.10 Экспрэс-кіно.
18.30, 21.45 Інфарм-TV.
18.55 Б. Брэхт. «Прывіды», спэктакаль.
20.30 «Вазьмі мяне з сабою», м/ф.
22.00 Ваш стыль.
22.10 Адам і Эва +.
22.40 «Ганна Глявары», апэрэта.

Нядзеля, 8 траўня

Беларускае тэлебачаньне
7.50 Раніца Рэспублікі.
8.00 Пад купалам Сусьвету.
8.10 Пяць хвілін на жарты.
8.15 Слова да чалавека.
8.45 Лекцыі здароўя.
9.05 «Гаў-гаў».
9.45 «Чарапашкі ніндзя».
10.20 Нядзельная казань.
10.35 Справы вайсковыя.
11.20 Любімыя песні майго дзеда.
12.00 Аэробіка.
12.35 MTV. Лепшыя хіты.
13.05 Вяскоўцы.
13.35 АВС-клюб.
13.50 «КВЗ-94.
15.20 Беларусы ў Амэрыцы, ч. 7.
16.05 Кінаэкран-94. Травень.
17.05 «Гінэс-шоў».
17.35 «Чарапашкі ніндзя».
18.10 З панядзелка...
18.40 Запрашаем на вячоркі!
20.00 Панарама.
20.35 Пад купалам Сусьвету.
20.40 Калыханка.
21.00 Пяць хвілін на жарты.
21.10 «Бакстэр», м/ф (Францыя).
22.45 «Не забудзьцеся ўлучыць тэлевізар».
22.55 Кікбоксынг.

«Астанкіна»
6.45 Ранішняя разьмінка.
7.00 Гадзіна сілы духу.
8.00 Бяз паўзы.
8.30 Раным-рана.
9.00 Палігон.
9.30 Тыраж «Спортлято».
9.45 Пакуль усе дома.
10.15 Ранішняя зорка.
11.05 Смак.
11.20 Мы жывём, не забываючы...
11.50 «Маратон-15.
12.30 Малыя гарады Расеі.
13.00 «Піф і Геркулес».
13.10 «Падводная адысэя каманды Кусто».
14.00, 17.00, 22.30 Навіны.
14.20 Кампанія «Мір».
15.00 Клюб падарожнікаў.
15.50 Шпаргалка.
15.55 «Кот Фэлікс», «Сапраўдныя паляўнічыя на прывіды».
16.55 Жывое дрэва рамёстваў.
17.15 «Я — лёгкадумны грузін». Б. Акуджава.
18.15 Тэлелёцыя.
18.30 Надвор'е.
18.35 «Мэлядрама з замахам на забойства», м/ф, прэм'ера.
20.00 Нядзеля.
20.45 Спартовы ўік-энд.
20.55 Хакей. Чэмпіянат сьвету.
23.30 Сусьветны конкурс відэакліпаў.

«Расея»
7.00, 13.00, 19.00, 22.20 Весткі.
7.25, 12.40, 13.50, 17.50, 23.55 Апаленая Перамога.
11.15 «Вернасьць», м/ф.
13.20 Залатая шпора.
16.55 Чароўны сьвет Дыснэя.
18.25 У Ксюшы.
18.45 Сьвята штодня.
19.25 «Жаваранак», м/ф.
21.10 Бяз рэтушы.
22.40 Аўтаміг.
22.45 Зоркі гавораць.
22.50 Спартовая карусэль.

Санкт-Пецярбург
7.00 «Гаючае слова».
7.30 «Шлях дамоў», мульт.
7.50 «Цыганскі барон», м/ф.
9.10 Экспрэс-кіно.
9.30 «На парозе ночы».
10.15 Сам-насам з музыкай.
11.00 Нядзельны лябірынт.
12.30 «Пудзіла», мульт.
13.30 Этнасы Зямлі.
14.00 Гістарычны альманах.
14.45 «Паліклініка ката Леапольда», мульт.
14.55 «Бераг прынцэсы Люські», м/ф.
15.45 «Слова Андронікава», ч. 1.
16.45 Дж. Вэрдзі. «Рэквіем. Імша».
18.30 Інфарм-TV.
18.55 «Арлекінада», балет.
20.00 «У кампаніі з... кампутарам».
20.45 «Альтшоўсы».
20.55 Ваш стыль.
21.05 «Падранкі», м/ф.

Тры інкунабулы пад адной вокладкай

Сэнсацыйнае адкрыцьцё зрабіў у Горадні беларускі гісторык з Санкт-Пецярбургу Мікола Мікалаеў.

У фондах рэдкай кнігі Гарадзенскага гістарычна-археалягічнага музэю ён адшукаў тры інкунабулы — кнігі, выдадзеныя да 1501 году. Дзьве зь іх надрукаваныя ў 1500 г., а трэцяя ў 1494 г. Усе разам яны пераплеценыя ў адну, што называецца канвалютам.

Выдадзеныя кнігі па-лацінску ў Кракаве вядомым выдаўцом і вінным гандляром Янам Галерам. Раней лічылася, што ў Горадні такіх кніг няма. Найстарэйшае выданьне было пазначана 1502 годам. У Беларусі інкунабулы вельмі вялікая рэдкасьць, дагэтуль яны былі ў кнігазборах бадай толькі дзьвюх сталічных бібліятэк.

Міхал ВАЎКАВЫЦКІ

Заходняя прэса прыходзіць у Менск

З пачатку гэтага месяца ў Менску можна будзе свабодна купляць заходнюю прэсу — былі б грошы.

Дырэктар менскага «Белсаюздруку» Л.Шаблоўская запэўнівае, што эўрапейскія ды амэрыканскія газэты й часопісы будуць трапляць да нас не пазьней чым праз 2—3 дні. Можна таксама аформіць падліску. Дастаўляць прэсу будуць самалётам зь Нямеччыны. Дастаўка аднаго выданьня абыходзіцца ў 1,5—2 дойчмаркі, якія дадаюцца да ягонай цаны.

Такім чынам, навіны з Эўропы й Амэрыкі ня кожнаму прыйдуцца па кішэні. Зрэшты, большасьці з нас заходняя прэса не патрэбная і задарма — усё адно мовы ня ведаем.

І.К.

Крама насупраць турмы

Напярэдадні першага траўня над турэмнай брамай у Горадні ўпершыню вывесілі бел-чырвона-белы сьцяг. А цераз вуліцу насупраць турмы адчынілася крама драўляных вырабаў.

Асартымэнт шырокі: ад кухонных дошак, хлебніц, палічак, зэдлікаў, сталоў і дзіцячых калысак да царкоўных абразоў у разьблёных асадах і рытуальных вырабаў. Труна каштуе 225 400 руб., на прылаўку выстаўлены ейны мініятурны ўзор. Праваслаўны крыж прадаецца за 18 тыс., а каталіцкі чамусьці зусім танны — усяго 8 400 руб. Што істотна — усе тавары зробленыя з дрэва, дошкі з прэсаванага пілавіньня не выкарыстоўваюцца. Рэчы гэтыя вырабляюць майстры зь ліку турэмных вязьняў.

В.В.

На нямецкія грошы і паводле заходніх стандартаў

Паблізу Вялейкі на беразе вадасховішча будуецца рэабілітацыйны цэнтар для чарнобыльскіх дзяцей.

Для яго прыстасоўваюцца будынкі былой досьледнай базы біялягічнага факультэту БДУ. Аднак ад іх мала што застаецца, хіба сьцены, а ўсё астатняе перарабляецца паводле заходніх стандартах. Нават абложную плітку зьбіваюць *(на здымку)*, каб аздобіць будынкі больш прыстойным матар'ялам.

Рэч у тым, што гэты праект фінансуюць немцы, якія лічаць, што дзіцячы гарадок павінен выглядаць лепш за грамадзкую лазьню. Грошы дае ўрад зямлі Гесэн і нямецкія хрысьціяне-эвангелісты. Гэта — дабрачынная дапамога беларускаму народу.

Дзеці будуць тут вучыцца і адпачываць на працягу навучальнай чвэрці. Першая група зь 56-ці чалавек прыедзе сюды ўжо ў гэтую восень.

В.Ф.

НАША НІВА №4

Чарговы нумар беларускай газэты зь Вільні вылучаецца сваёй мазаічнасьцю. Але ёсьць тэма, якая ахоплівае ці не бальшыню матар'ялаў — МАСКУЛЬТУРА. Гэтай праблеме прысьвечаны калёквіюм у рэдакцыі «НН». Масавая культура ня ёсьць спажыткам ані люмпэна, ані эліты, яна належыць сярэдняй клясе. Таму так добра ў кантэксьце тэмы надаўся артыкул Ігара Марзалюка «Бюргеры й жабракі» — аб сярэдняй клясе сярэднявечнага беларускага гораду XV—XVIII ст. Маскультура — адзіная форма паўнавартаснага існаваньня беларушчыны сёньня.

Друкуюцца ў нумары архіўныя дакуманты і артыкул Юркі Васілеўскага «Constanta Юркі Віцьбіча». Вынайдзеная Віцьбічам формула змаганьня й выжываньня сьведчыць пра тое, што паміж здрадаю й растрэлам для нацдэма ў сталінскія часы мог быць і трэці шлях.

Упершыню беларускі чытач па-беларуску можа пазнаёміцца з парыскім сэміётыкам летувіскага паходжаньня Альгірдасам Юліюсам Грэймасам. У сваім эсэ пра культуру ён ні разу ня згадвае Беларусь. І аднак гэты тэкст — зусім пра нас і для нас.

«НН» прапануе тры ўрыўкі з апошняй кнігі «Здраджаныя тэстамэнты» яшчэ аднаго парыжаніна — слыннага чэскага літаратара Мілана Кундэры, які апошнім часам піша пераважна па-француску. А чэх Пётр Последні спрабуе адказаць на пытаньне: чаму пасьля канчатковага краху таталітарызму чэскія пісьменьнікі эмігранты не вяртаюцца дадому?

У «НН» таксама паэтыцкі дэбют новапалачаніна Ўладзімера Лобача, мастацкія пераклады зь нямецкай і польскай моваў. Сяргей Шупа выкладае тэарэтычныя падставы рэформы беларускай літаратурнай мовы. Традыцыйная рубрыка «Бібліятэка» дазваляе паспрачацца пра кніжныя навінкі.

Удакладненьне

Тэлевізар мэра глядзіць трэнэр

На мінулым тыдні ў рэдакцыю СВАБОДЫ завітаў славуты спартсмэн Аляксандар Мядзьведзь.

У інфармацыі пра міжнародны турнір на прыз А.Мядзьведзя (СВАБОДА, №10) мы паведамілі, што старшыня аргкамітэту турніру мэр Менска Аляксандар Герасіменка быў узнагароджаны каляровым тэлевізарам «Гарызонт». Пра гэта было публічна заяўлена на ўрачыстай цырымоніі закрыцьця спаборніцтваў.

Аднак, як высьветлілася, сп. Герасіменка тут жа адмовіўся ад падарунка, і арганізатары мусілі на хаду шукаць «замену»: пастанавілі ўручыць тэлевізар галоўнаму трэнэру Дзяржкамспорту Віктару Малахаву. Пры гэтым, праўда, вядучы забыўся паведаміць публіцы (сярод якой быў і наш карэспандэнт), што гэта той самы тэлевізар, які «ўручаўся» мэру...

То хай Аляксандар Герасіменка нам прабачыць.

Прагарама 8-га каналу з 4 па 8 траўня

Серада, 4 траўня

18.00 Рэкляма.
18.05 Мультфільм «Падарожжы Гулівэра». Частка 2.
18.35 «Ад'ютант яго дастойнасьці». Маст. фільм. 3 сэрыя.
19.45 Журфак БДУ прэзэнтуе...
19.55 «Хіл-стрыт Блюз».
20.45 «Лёс». 58 сэрыя.
21.25 Опра Ўінфры шоў. «Бацькі і сыны: як ім зразумець адзін аднаго».
22.10 Справы надзённыя.
22.20 «Бяда, якая здарылася з Тэмпі». Маст. фільм.
23.10 Муз. праграма.
23.25 Рэкляма.

Чацьвер, 5 траўня

18.00 Рэкляма.
18.05 Мультфільм «Падарожжы Гулівэра». Частка 3.
18.30 «Ад'ютант яго дастойнасьці». Маст. фільм. 4 сэрыя.
19.40 Мультфільм «Велямудры пячкур».
19.50 «Лябірынт правасудзьдзя».
20.40 «Навіны». ММ4.
21.10 «Файт». Кікбоксынг.
20.55 «Лёс». 59 сэрыя.
21.55 Сямейнае кола.
22.05 «Сустракайце доктара Хрысьціяна». Маст. фільм.
23.30 Рэкляма.

Пятніца, 6 траўня

18.00 Рэкляма.
18.05 Для дзяцей: «Карусэль». мультфільм «Самы павольны пісталет».
18.30 «Солтэк» прэзэнтуе: «Дорэміфасолькі».
18.35 «Ад'ютант яго дастойнасьці». 5 сэрыя.
19.50 Журфак БДУ прэзэнтуе...
20.00 «Хіл-стрыт Блюз».
20.50 Справы надзённыя.
21.00 «Лёс». 60 сэрыя.
21.40 Час мясцовы.
22.00 «Асуджаны на жыцьцё». Маст. фільм.
23.05 Муз. праграма.
23.25 Рэкляма.

Субота, 7 траўня

15.00 Рэкляма.
15.30 ММ4. «Прапаведнік Кенэт Копленд».
16.00 Сямейны экран. «Дзе ваш сын?» Маст. фільм.
17.20 «Роздумы пра джаз».
18.10 Кароткамэтражны фільм «На краі» з сэрыі «Зыгзагі жыцьця».
18.35 «Схаваная камэра». Камэдыйнае шоў.
19.00 Шалом зь Ерусаліму.
20.00 Тэлечасопіс «Відэамода».
20.25 Стрэс-паўза.
20.30 «Скарбы Сьвятой Зямлі».
21.00 «Солтэк» прэзэнтуе: «Спартовая мазаіка».
21.30 Сем хвілінаў з «Хрыстафорам».
21.40 «Як маесься, дзядзька?». Андрэй Місін.
22.10 Сямейнае кола.
22.20 «Правал у памяці». Маст. фільм з сэрыі «Я шпіён».
23.10 Муз. праграма.
23.30 Рэкляма.

Нядзеля, 8 траўня

15.00 Рэкляма.
15.05 Праграма пра здароўе «Жыцьцёвы выбар». «Заплыў да здароўя».
15.30 ММ4. «Нямецкая хваля».
16.00 ММ4. «Прапаведнік Кенэт Копленд».
16.30 «Затока Небясьпечная».
17.00 Спартовая паралель.
17.50 Мультфільм.
18.00 «Солтэк» прэзэнтуе: «Тэлефэн», «Вуліца».
18.30 ММ4. «Бізнэс-плян».
18.50 Відэасалён запрашае. «Дэрсу Ўзала». Маст. фільм.
21.05 Казань айца Міхала.
21.10 Дзікая Амэрыка. «Дзівацтвы жывёльнага сьвету».
21.40 Тэлечасопіс «Відэамода».
22.05 «Зямля сьмелых». Маст. фільм.
23.30 Рэкляма.

Эўратунэль распачынае працу 6 траўня

Дата ўрачыстага адкрыцьця тунэлю пад Ля-Маншам, у якім возьмуць удзел каралева Вялікабрытаніі Элізабэта ІІ і прэзыдэнт Францыі Франсўа Мітэран, прызначаная на 6 траўня. Прыкладна на гэты ж час перанесены пачатак грузавых чаўночных перавозак, што меліся адкрыцца яшчэ 4 сакавіка.

Цяпер ужо вядома, што чаўночная служба, якая дазволіць перавозіць пасажыраў ды іхныя аўтамабілі праз 50-кілямэтровы тунэль за 35 хвілінаў, распачне працу ў першай палове чэрвеня. Але гэтыя перавозкі будуць мець абмежаваны характар. У тунэль пасажыры будуць дапускацца пакуль што на запрашэньні. У лік запрошаных трапяць акцыянэры кампаніі Eurotunnel PLC, выканаўцы, а таксама журналісты. Звычайная публіка зможа скарыстацца з чаўночных перавозак не раней за кастрычнік.

Мяркуецца, што служба наўпроставых перавозак, дзякуючы якой можна будзе дабрацца зь Лёндану ў Парыж за 3 гадзіны, а ў Брусэль за 3 гадзіны 15 хвілінаў, распачне працу паводле абмежаванага графіку ў ліпені. Рэгулярныя ж перавозкі распачнуцца ўвосень.

Да гэтага часу было пасьпяхова праведзена 25 з 26 тэстаў, неабходных для атрыманьня ад уладаў сэртыфікатаў на эксплюатацыю грузавой службы. Адзін з апошніх тэстаў доўжыўся цэлы тыдзень. Падчас гэтага выпрабаваньня праз два з трох тунэляў сыстэмы чатыры разы ў гадзіну і 24 гадзіны ў дзень праганялі грузавыя цягнікі.

Некаторыя аналітыкі мяркуюць, што адклад з адкрыцьцём перавозак можа абысьціся кампаніі Eurotunnel у 50 млн. фунтаў страчанага даходу. Кіраўнікі кампаніі лічаць, што перавозкі стануць прыбытковыя не раней за 1998 год.

Паводле *International Herald Tribune*

Падпісны індэкс 63887. Нумар падпісаны ў друк 3.05.94. Друкарня "Беларускі Дом Друку" (Менск, пр. Ф.Скарыны, 79). Замова 599 Наклад 27 000.
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12